

Міністерство внутрішніх справ України
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
ДЛЯ ПІДРОЗДІЛІВ ПРЕВЕНТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

**ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ
ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ГРУП РЕАГУВАННЯ
ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА АДМІНІСТРАТИВНІ
ПРАВопорушення ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ
ТА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ**

Методичні рекомендації

Колектив авторів

Дніпро
2024

УДК 342.95 : 351.74

П 59

*Рекомендовано науково-методичною радою
Дніпровського державного університету
внутрішніх справ, протокол № 3 від 20.11.2024*

РЕЦЕНЗЕНТИ:

доктор юридичних наук, професор **Роман МИРОНЮК** –
професор кафедри адміністративного права та процесу
Дніпровського державного університету внутрішніх справ;
Руслан КУШНІРЕНКО – начальник тренінгового центру
ГУНП в Дніпропетровській області, підполковник поліції.

П 59 **Порядок реагування поліцейських груп реагування
патрульної поліції на адміністративні правопорушення
громадського порядку та громадської безпеки : метод. рек. /
кол. авт. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. 76 с.**

У методичних рекомендаціях розглянуто та розкрито порядок реагування поліцейських груп реагування патрульної поліції на адміністративні правопорушення громадського порядку та громадської безпеки, алгоритми базових тактичних дій нарядів сектору реагування патрульної поліції на місці події (насилля в сім'ї, куріння в публічному місці, розпиття алкогольних напоїв в публічному місці, дрібне хуліганство, порушення Правил дорожнього руху, ДТП).

АВТОРИ:

Фурса В. В. – кандидат юридичних наук, доцент; **Поливанюк В. Д.** – кандидат юридичних наук, доцент; **Мислива О. О.** – кандидат юридичних наук, доцент; **Миронюк С. А.** – кандидат юридичних наук, доцент; **Казначесв Д. Г.** – кандидат юридичних наук, доцент; **Гіденко Є. С.,** **Завістовський О. Д.,** **Плахотний А. П.,** **Король К. С.,** **Турчанікова Г. О.**

© Автори, 2024

© ДДУВС, 2024

Зміст

1. Алгоритми базових тактичних дій нарядів сектору реагування патрульної поліції на місці події	4
2. Порядок дій і завдання нарядів сектору реагування патрульної поліції, задіяних до реагування	8
3. Первинна інформація, що першочергово встановлюється у заявника за різних обставин	11
4. Алгоритми дій при здійсненні базових поліцейських заходів та типових адміністративних правопорушень	12
4.1. Насилля в сім'ї	12
4.2. Куріння в публічному місці	25
4.3. Розпиття алкогольних напоїв в публічному місці	27
4.4. Особливості дій працівників поліції при виявленні дрібного хуліганства	30
4.5. Дорожньо-транспортні пригоди без постраждалих	34
4.6. Порушення Правил дорожнього руху	47
Додатки	51
Список використаних джерел	72

1. АЛГОРИТМИ БАЗОВИХ ТАКТИЧНИХ ДІЙ НАРЯДІВ СЕКТОРУ РЕАГУВАННЯ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА МІСЦІ ПОДІЇ

Сектор реагування патрульної поліції (далі – СРПП) є підрозділом реагування патрульної поліції у складі не менше двох поліцейських (як правило, інспектор та поліцейський), який цілодобово (4 зміни по 12 годин) забезпечує оперативне реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або події, а також здійснює патрулювання території обслуговування з метою виявлення та припинення правопорушень шляхом застосування визначених законодавством поліцейських та інших заходів.

Кількість нарядів для відділу поліції, зазвичай, розраховується 1:25000 населення, при цьому орієнтовна штатна чисельність СРПП складає близько 40 % від загального штату для відділу поліції (60 % для відділення), а також з урахуванням специфіки регіону, кількості населених пунктів, потреб територіальних громад та щільності їх населення тощо.

Керівник поліції відповідно до змін оперативної обстановки на території обслуговування коригує чисельність кількості груп реагування шляхом тимчасового утворення груп реагування з додаткових сил та засобів (блокпости; оперативні відпрацювання чи спеціальні операції; введення надзвичайного стану тощо). Додаткові наряди включаються до розрахунку сил і засобів чергової зміни і під час несення служби та організаційно підпорядковуються начальникові відповідного СРПП.

План комплексного використання сил та засобів має містити План дислокації нарядів патрульної поліції, затверджений начальником територіального відділу (відділення) поліції.

У кожному відділі поліції формуються чотири однакових за штатною побудовою СРПП для чергування змінами, до складу якої обов'язково входять:

- начальник СРПП, який на чергуванні керує силами та засобами і забезпечує їх взаємодію з іншими підрозділами поліції;
- старший інспектор-черговий та помічник чергового (або заступник начальника СРПП у разі створення п'яти і більше нарядів);
- інспектори, поліцейські – не менше двох у разі створення однієї ГРПП.

СРПП мають бути забезпечені належним чином для виконання покладених на них завдань та функцій відповідно до норм належності: службовим транспортом, необхідною кількістю пального, одностроєм і

озброєнням, засобами індивідуального захисту та зв'язку, доступом до інформації та інформаційних ресурсів МВС та Національної поліції тощо.

Основними функціями СРПП є:

- своєчасне реагування на заяви й повідомлення про вчинені правопорушення та інші події, зокрема, розгляд звернень громадян у визначеному Законом України «Про звернення громадян» порядку;
- надання допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій її потребують;
- встановлення на місці події обставин правопорушення та інформування про результати перевірки уповноваженої особи;
- охорона місця події до прибуття слідчо-оперативної групи з метою збереження речових доказів та інших слідів;
- установа свідків та очевидців правопорушення;
- припинення правопорушення і доставляння чи затримання підозрюваних у вчиненні правопорушення осіб;
- здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення відповідно до компетенції;
- патрулювання території оперативного обслуговування з метою забезпечення правопорядку та безпеки дорожнього руху;
- налагодження та підтримка партнерських стосунків з населенням, територіальними громадами, органами влади тощо;
- облік результатів службової діяльності із внесенням інформації до відповідних банків даних (фото, відео-, звукозапис, біометричні дані тощо);
- перевірка суб'єктів дозвільної системи за місцем проживання;
- проведення профілактичної роботи з особами, які перебувають на обліках поліції;
- участь у забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного або надзвичайного стану у разі їх введення, в тому числі, захисті об'єктів критичної інфраструктури та протидії злочинним посяганням на них у разі загрози безпеки громадян та порушення функціонування системи життєзабезпечення;
- забезпечення публічної безпеки і порядку під час примусового виконання судових рішень і рішень інших органів;
- здійснення контролю за дотриманням Правил дорожнього руху та правомірністю експлуатації транспортних засобів, а також БПЛА над територією чи об'єктом із спеціальним режимом (спеціального контролю) у разі використання їх експлуатантами повітряного простору України.

Наряд СРПП наділений відповідно до чинного законодавства

правами вимагати від громадян дотримання публічного порядку та припиняти правопорушення шляхом перевірки документів, особистого огляду, огляду речей і документів, транспортного засобу і вантажу, вилучення предмета чи речі, заборонених або обмежених в обігу чи підроблених документів, застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї, використання спеціальних звуко- і світлових сигналів, обмеження чи заборони доступу особам до визначеної території або об'єктів та інше.

Наряд СРПП має відповідні обов'язки, які, зокрема, включають заборону порушення прав та свобод людини і громадянина, власної ідентифікації як поліцейського під час спілкування на службі, в тому числі, дотримання норм службової етики, а також надання допомоги особам, які її потребують.

СРПП здійснює реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або події відповідно до пункту 5 частини першої статті 23 Закону України "Про Національну поліцію", Закону України від 22 листопада 2018 року № 2617-VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень", пункту 4 Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 року № 877 та наказу МВС «Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України» від 27.04.2020 № 357.

(URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>).

Наряду СРПП при отриманні від оперативного чергового завдання про правопорушення або подію з категорій "Альфа" та "Бета" необхідно:

1) негайно виїхати на місце події (інше визначене диспетчером або оперативним черговим ГУНП місце);

2) за наявності планшетного пристрою проставити в системі ППП відповідні відмітки про прийняття виклику, прибуття на місце події, закінчення виконання завдання, обставини правопорушення та результати реагування;

3) у разі введення в дію поліцейських (спеціальних) операцій ("Грім",

"Заручник", "Сирена") діяти відповідно до вимог Інструкції про організацію та порядок проведення поліцейських операцій щодо розшуку і затримання озброєних та інших осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння, затвердженої наказом МВС від 09 жовтня 2017 року № 841/ДСК;

4) оцінити обстановку, доповісти диспетчеру про прибуття та обставини події, перекрити потенційні шляхи відходу правопорушників, обмежити до місця події доступ сторонніх осіб;

5) вжити заходів для припинення правопорушення та затримання правопорушників з дотриманням особистої безпеки;

6) у разі безпосереднього контакту при застосуванні вогнепальної зброї щодо поліцейських – знайти укриття, доповісти інформацію оперативному черговому, застосувати за потреби вогнепальну зброю з урахуванням потреби уникнути «дружнього» вогню під час розташування на місці події декількох нарядів поліції та чекати введення спеціальної поліцейської операції.

У разі отримання від диспетчера завдання про правопорушення або подію, які віднесені до категорій "Гама" і "Дельта", необхідно:

1) проставити в системі ПНП на планшетному пристрої відмітки про прийняття виклику;

2) прибути на місце події та з'ясувати обставини правопорушення, в тому числі за допомогою заявника;

3) викликати бригаду екстреної медичної допомоги (103) та надати домедичну допомогу постраждалим у разі їх наявності на місці події;

4) викликати на місце події СОГ за наявності ознак кримінального правопорушення та здійснити охорону місця події до її прибуття, а потім виконувати доручення старшого СОГ, а також встановити потерпілих, свідків або очевидців кримінального правопорушення, прикмети осіб, які підозрюються в його вчиненні, та вжити заходів для їх затримання (напрямок їх руху, номер, марка і модель транспортного засобу).

Якщо звернення про правопорушення або подію не потребують додаткової перевірки, то необхідно внести до системи ПНП відомості про обставини та застосовані заходи із зазначенням інформації про розгляд події на місці чи відсутності події, а також інформацію про зручний для заявника (потерпілого) спосіб отримання ним відповіді про результати звернення.

2. ПОРЯДОК ДІЙ І ЗАВДАННЯ НАРЯДІВ СЕКТОРУ РЕАГУВАННЯ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ, ЗАДІЯНИХ ДО РЕАГУВАННЯ

Час прибуття СРПП на місце події з урахуванням середньої швидкості руху автомобіля 40-50 км на годину при перебуванні наряду в зоні оперативного реагування в межах міста має становити до 7 хвилин (в сільській місцевості – до 20), а якщо з іншої зони оперативного обслуговування – то до 10 хвилин (в сільській місцевості – до 40 хвилин). Через ускладнення погодних умов чи дорожньої обстановки, або інших непередбачуваних обставин і становища місцевості загальний строк прибуття СРПП на місце події не повинен перевищувати часу, мінімально необхідного для подолання такої відстані.

Старший наряду СРПП зобов'язаний постійно тримати зв'язок із диспетчером з місця події та додатково надавати інформацію про заходи, які відбуваються на місці події, зокрема, зміни кількості постраждалих, пошкоджених об'єктів, даних для орієнтування для затримання правопорушників та інші заходи, потрібні для розкриття правопорушення.

За результатами виконання завдання старший СРПП оформляє результати реагування на правопорушення у вигляді електронного рапорту, в тому числі інформації щодо осіб, речей, фотозображень у базу даних системи ІППП.

Завдання диспетчера ГУНП (оперативного чергового ТВП) скасовує виконання нарядом СРПП попереднього службового завдання з метою безумовного виконання нового доручення. У разі відсутності чи несправності у наряді СРПП планшетного пристрою чи зв'язку відмітки в системі ІППП здійснює диспетчер (оперативний черговий).

У разі необхідності СРПП проводять спільні патрулювання території обслуговування та надають допомогу дільничним офіцерам поліції щодо здійснення превентивної діяльності, при затриманні та доставлянні осіб, які вчинили правопорушення (у випадках і порядку, встановлених законодавством).

Залучення СРПП дільничними офіцерами поліції до проведення спільних заходів не допускається, якщо цей захід може бути проведений ним самостійно, а також у разі, якщо це ставить під загрозу виконання інших пріоритетних для наряду завдань або потребує залишення ним на тривалий час зони реагування.

Про наявність проблемних питань, що виникли під час приймання-передачі чергування, начальники СРПП доповідають керівнику

патрульної поліції та діють за його вказівками, а план-завдання в подальшому аналізується й узагальнюється в секторі превенції.

У разі ускладнення оперативної обстановки до несення служби в СРПП можуть долучатися додаткові наряди поліції.

Поліцейські, які перебувають у складі наряду СРПП, перед заступанням на службу мають ознайомитися з оперативною обстановкою, орієнтуваннями, надзвичайними подіями; отримати бланки протоколів і постанов про адміністративне правопорушення, а також затримання, заяви про правопорушення або іншу подію, огляду місця події, тимчасового дозволу на право керування транспортними засобами, пам'ятки про процесуальні права та обов'язки потерпілого, а також отримати портативні відеореєстратори, рації чи мобільні телефони, планшети з доступом до інформаційних ресурсів системи ПНП, вогнепальну зброю та екіпіровку.

Під час чергування СРПП повинен перебувати на дільниці оперативного реагування і без дозволу диспетчера її не залишати.

Алгоритм орієнтовних тактичних дій працівника СРПП

1. Прибути на місце події та доповісти оперативному черговому.
2. Перед виходом зі службового транспортного засобу забезпечити особисту безпеку і перевірити спорядження, спеціальні засоби та вогнепальну зброю на тактичному ремені, розподілити ролі відповідно до основного тактичного принципу діяльності поліцейського «контакт-прикриття», узгодити рішення щодо можливого затримання правопорушника, а під час виходу з нього – вимкнути спеціальні світлові сигнали, замкнути двері та увімкнути відеореєстратори. Доцільно з'явитись на місці події несподівано для правопорушника, паркувати ТЗ на безпечній відстані від місця події, з малими обертами двигуна, а вночі – з вимкненими фарами.
3. Оцінити ступінь небезпеки (високий, середній, невідомий ризику), в тому числі враховувати дистанцію до місця події, необхідність оточення та можливих шляхів відступу, визначити кількість учасників події, їхнього стану та можливої наявності зброї чи інших заборонених в обігу предметів, наявності загрози для життя та здоров'я інших людей.
4. Ідентифікувати себе як поліцейських і вимагати припинення правопорушення. Відповідно до ст. 33 ЗУ «Про Національну поліцію» поліцейський опитує заявника чи іншу особу на місці події, оскільки їх перебування там є достатньою підставою вважати, що вони володіють необхідною для виконання поліцейських повноважень інформацією та

повідомляє їм мету опитування. Можливо запросити особу до поліцейського приміщення, але доцільно це здійснити на місці події.

Особа може надати інформацію добровільно, а може і відмовитися від надання інформації відповідно до ст. 63 Конституції України.

ЗУНП URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

5. Вимагати у правопорушника чи осіб, які перебувають на місці події, пред'явлення документів, що посвідчують особу (або документів, що підтверджують відповідне право особи), відповідно до ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію» та здійснити їх перевірку, зокрема, в базах даних.

6. Затримати правопорушника та здійснити поверхову перевірку відповідно до ст. 34 ЗУ «Про Національну поліцію» шляхом візуального огляду особи, проведення по поверхні вбрання особи відповідної статі рукою чи спеціальним приладом або засобом. Якщо виявлені сліди правопорушення – зафіксувати їх, оглянути та охороняти відповідно до ст. 237 КПК України. За результатом адміністративного затримання складається протокол (наказ МВС України № 1376 від 06.11.2015 року).

7. У разі потреби під час затримання правопорушника застосувати примусові поліцейські заходи, передбачені ст.ст. 44-46 (фізичної сили, спеціальних заходів або вогнепальної зброї), за умови виконання вимог ст. 29 та ст. 43 ЗУ «Про Національну поліцію» та письмово повідомити керівника про їх обставини та наслідки, зокрема, завдання травм. Слід пам'ятати про можливість використання підручних засобів для відбиття нападу, що загрожує життю чи здоров'ю поліцейського або іншої особи, а також усунення небезпеки у стані крайньої необхідності або при затриманні особи, яка вчинила правопорушення та/або чинить опір поліцейському під час дії воєнного стану стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України.

8. Надати домедичну допомогу постраждалому відповідно до наказу МОЗ України № 441 від 09.03.2022 року «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах».

(URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>)

9. Здійснити охорону місця події до прибуття СОГ. Повідомити про:

- час, місце та обставини події чи правопорушення (зокрема, масштаби руйнувань, заподіяної шкоди, наявність пожежі, запаху газу тощо), необхідність в СОГ чи додаткових нарядів поліції для оточення або переслідування, ДОП, кінологічної служби, вибухотехнічного підрозділу, аварійно-рятувальних служб, бригади екстреної медичної допомоги за наявності постраждалого (кількість і стан);

- установчі дані: ПІБ, дата народження, громадянство, реєстрація місця проживання/перебування, місце роботи (посада) або навчання постраждалого;

- можливі дані про правопорушників, їх прикмети та кількість, їх установчі дані, чи притягувалися раніше до адміністративної чи кримінальної відповідальності, наявність у них зброї, транспорту (належність, марка, номерний знак), місце перебування на даний час або напрямок їх руху та транспорт, який вони використовували (шляхи можливого відходу або місця появи (переховування) правопорушників), а також назву, кількість і прикмети викраденого майна, отримані тілесні ушкодження чи смерть.

3. ПЕРВИННА ІНФОРМАЦІЯ, ЩО ПЕРШОЧЕРГОВО ВСТАНОВЛЮЄТЬСЯ У ЗАЯВНИКА ЗА РІЗНИХ ОБСТАВИН

Під час спілкування із заявником необхідно першочергово встановлювати інформацію про:

- вид правопорушення або події (визначається з урахуванням можливості настання найбільш тяжких наслідків) та визначає попередню кваліфікацію;

- час, місце (адресу), обставини вчиненого правопорушення або події (у разі неможливості заявника надати точну адресу вчинення правопорушення, необхідно уточнити приблизну адресу, де скоєно правопорушення (район, напрямок в'їзду або виїзду з міста, розташовані поблизу магазини, торговельні центри, парки або інші орієнтири), на електронній мапі встановити маркер приблизного місця вчинення правопорушення та за його допомогою знайти найближчі орієнтири, які допоможуть зорієнтуватися заявнику);

- дані про потерпілого або заявника (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, реєстрація місця проживання (перебування), місцезнаходження, абонентський номер телефону, а також чи потребує

він або інші особи медичної допомоги;

- територію місцеперебування (місцезнаходження) заявника та місця вчинення правопорушення у разі, якщо місце вчинення правопорушення або події не збігається за місцем перебування (місцезнаходження) заявника;

- іншу необхідну інформацію, проставивши маркер події за територіальним місцем розташування підрозділу «102», у разі ненадання заявником своїх установчих даних або адреси місця вчинення правопорушення або події;

- якщо правопорушники зникли – напрямок їх відходу, пішки або на транспортному засобі, їхні прикмети, номерні знаки та марка, модель транспортних засобів, кількість правопорушників, їх прикмети, установчі дані (якщо відомо) наявність зброї;

- чим заволоділи правопорушники та прикмети викраденого;

- які сліди могли залишитись на одязі й тілах правопорушників; інші дані, які сприятимуть розкриттю правопорушення по гарячих слідах.

4. АЛГОРИТМИ ДІЙ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ БАЗОВИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ ТА ТИПОВИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

4.1. НАСИЛЛЯ В СІМ'Ї

Згідно з листом Міністерства освіти і науки України № 1/11-5480 від 18.05.2018 року наша країна, як і більшість країн світу, переживає негативні соціальні процеси, які супроводжуються значними кризовими змінами у суспільстві. Одним із таких явищ є насильство.

Насильством наповнені різні сфери людського буття: політичне, економічне, духовне та сімейно-побутове. Воно виражається у війнах, убивствах, знеціненні життя, пануванні таких явищ, як антигуманність, агресія, жорстокість. Війни, заколоти, революції, страти, терор стали ледве не нормою життя людей.

Загострення конфлікту на Близькому Сході, проблеми біженців і збільшення випадків смертності в результаті терористичних інцидентів, сприяє тому, що наша планета стає менш мирною.

Насильство є однією з найбільш розповсюджених форм порушення прав людини. Зазвичай, найбільше страждають від насильства жінки, діти та люди похилого віку. Найпоширенішим і найбільш складним для протидії є домашнє насильство. Насильство в сім'ї або родині притаманне

для багатьох держав, незважаючи на їх позитивні здобутки у законодавчій, політичній та практичній сферах.

За статистикою, яку оприлюднили під час голосування за Закон України "Про запобігання та протидію домашньому насильству", понад 3 мільйони дітей в Україні щороку спостерігають за актами насильства у сім'ї або є їхніми вимушеними учасниками, а майже 70 % жінок піддаються різним формам знущань і принижень. Щорічно близько 1500 жінок, і ця тенденція збільшується за останні три роки, помирають від рук власних чоловіків. Діти скривджених матерів у 6 разів схильніші до суїциду, а 50 % – до зловживань наркотиками. Майже 100 % матерів, які зазнали насильства, народили хворих дітей – переважно з неврозами, заїканням, енурезами, церебральним паралічем, порушенням психіки.

Домашнє насильство в Україні – причина 100 тисяч днів госпіталізації, 30 тисяч звернень до відділів травматології, 40 тисяч викликів лікарів. І лише 10 % постраждалих звертаються за допомогою. Адже донині багато хто вважає такі стосунки "нормальними".

Розрахунки, проведені Інститутом демографії і соціальних досліджень на замовлення Фонду народонаселення ООН, говорять про те, що щорічно 1,1 млн українок стикаються з фізичною та сексуальною агресією в сім'ї, і більшість з них мовчать.

За статистикою Всесвітньої організації охорони здоров'я, 38 % убивств жінок у світі – справа рук їх партнерів. У деяких країнах ця цифра наближається до 70 %. Одна з чотирьох жінок земної кулі упродовж усього життя страждає від сексуального насильства.

7 січня 2018 р. набув чинності Закон України № 2229-VIII "Про запобігання та протидію домашньому насильству". Він визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Намагаючись вирішити проблему домашнього насильства, у грудні 2017 року Верховна Рада України ухвалила Закон України "Про запобігання та протидію домашньому насильству", в якому запропоновано новий підхід (із використанням європейських стандартів) до боротьби з цим негативним явищем у суспільстві.

Відповідно до ст.1 Закону України **"Про запобігання та протидію домашньому насильству"** (далі – Закон) **домашнім насильством** визнаються діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно

проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Діяння визнається насильством лише тоді, коли воно порушує вимоги чинного законодавства і призводить чи може призводити до порушення конституційних прав і свобод члена сім'ї. Домашнє насильство може мати форму як активних дій (нанесення побоїв, знищення майна тощо), так і бездіяльності, тобто пасивної поведінки особи, коли вона не вчиняє дій, які могла та повинна була вчинити, щоб запобігти настанню шкідливих наслідків (наприклад, ненадання допомоги члену сім'ї, який перебуває у небезпечному для життя становищі).

Постраждалими визнаються особи, незалежно від того, чи проживають вони спільно зі своїми кривдниками, чи ні:

- наречені;
- подружжя;
- колишнє подружжя;
- батьки (мати, батько) і дитина/діти;
- нерідні батьки та діти одного з подружжя, які не є спільними або всиновленими (пасинок/падчерка);
- особи, які спільно проживають/проживали однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою, їхні батьки та діти;
- рідні брати і сестри;
- інші родичі до двоюрідного ступеня зв'язку;
- опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають або перебували під опікою, піклуванням;
- прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають або проживали в сім'ї патронатного вихователя;
- будь-які інші родичі, особи, які пов'язані спільним побутом, мають спільні права та обов'язки за умов спільного проживання (діди та онуки, прадіди та правнуки тощо).

Типи насильства в сім'ї:

- між подружжям (чоловік - жінка, у більшості випадків насильство здійснює чоловік, але зустрічаються протилежні випадки);
- між батьками і неповнолітніми дітьми (насильство можуть здійснювати як батько, так і мати);
- між дорослими дітьми та батьками (насильство можуть чинити як дорослі діти стосовно батьків, так і навпаки, хоча перший випадок є

більш розповсюдженим). Досить типовою є ситуація, коли діти, які вирости в атмосфері насильства, встановлюють свої стосунки з батьками на тих же засадах насильства. Насильницьке ставлення до батьків може виникнути і в сім'ях, де діти вирости в атмосфері вседозволеності;

- між дітьми в одній родині (така поведінка, як правило, виникає на фоні насильницьких стосунків між дорослими членами родини і можуть мати різноманітний характер – старші діти можуть скоювати насильство над молодшими, брати над сестрами, діти можуть об'єднуватися для насильства над кимось одним із дітей);

- насильство між іншими членами сім'ї: між тещею або тестем і зятем, свекром або свекрухою і невісткою, онуками та дідусем або бабусею тощо.

Основні ознаки домашнього насильства:

• **насильство завжди здійснюється за попереднім наміром, тобто умисно.** Це означає, що особа, яка вчинила насильство, усвідомлювала або повинна була усвідомлювати характер вчинюваних нею дій або бездіяльності, передбачала або могла передбачити (виходячи з її фізичного і психічного стану) можливість настання таких шкідливих наслідків, як заподіяння моральної шкоди, шкоди фізичному або психічному здоров'ю іншого члена сім'ї. Необхідно зазначити, що вчинення насильства у стані алкогольного сп'яніння не виключає можливості особи усвідомлювати і передбачати настання шкідливих наслідків. Згідно з Кримінальним кодексом України особа, яка скоїла злочини в стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих засобів, підлягає кримінальній відповідальності;

• **дії унеможливають ефективний самозахист.** Найчастіше люди, які вчиняють насильство, мають певні переваги – це може бути вік, фізична сила, економічно вигідніше становище тощо. Наприклад, вчитель знущається над учнем, змушуючи його здійснювати ганебні вчинки перед всім класом, маючи перевагу у віці, посаді, статусі;

• **дії порушують права і свободи особи.** Кривдник завжди намагається контролювати свою жертву, тим самим обмежуючи права та свободи. Наприклад, якщо жінка не хоче, не може саме зараз мати інтимні стосунки зі своїм партнером, а він наполягає, ображає, погрожує і врешті-решт отримує бажане – це насильницька дія;

• **насильницькі дії спричиняють шкоду (фізичну, морально-психологічну, матеріальну) іншій особі.** Наслідком від насильницької дії завжди є шкода. Нею можуть бути і матеріальна втрата (вкрадені гроші, відібрана частина спільно заробленого майна), і ушкодження (синці, переломи), і погіршення емоційного стану (сором, страх,

пригнічення). Наприклад, шкодою від шантажу може стати депресія, спроба самогубства.

Законодавство України у сфері протидії домашньому насильству закріплює **чотири форми** такого насильства: **фізичне, сексуальне, психологічне, економічне.**

Фізичне насильство – це форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Прояви фізичного насильства:

- синці, забиті місця, наявність частково залікованих попередніх травм, сліди укусів тощо;
- перешкоджання вільному пересуванню;
- примус вживати алкогольні або наркотичні речовини чи речовини, що погіршують здоров'я або можуть призвести до смерті людини;
- створення ситуацій, що несуть ризик чи загрозу життю та здоров'ю;
- погрожування зброєю чи іншими речами, що можуть завдати фізичної шкоди.

Сексуальне насильство – протиправне посягання одного члена сім'ї на статеву недоторканність іншого члена сім'ї, а також дії сексуального характеру по відношенню до неповнолітнього члена сім'ї.

Прояви сексуального насильства:

- зґвалтування, у тому числі "зґвалтування у шлюбі";
- примушування до небажаних статевих стосунків;
- торкання до інтимних частин тіла без згоди особи;
- примушування спостерігати за статевим актом між іншими людьми (у тому числі дивитися порнопродукцію);
- примушування до статевого акту з третьою особою;
- примушування до заняття проституцією.

Окрім цього, до сексуального насильства в сім'ї належить інцест, тобто сексуальні відносини між близькими родичами: батьком і донькою, матір'ю і сином, братом і сестрою тощо.

Надзвичайно небезпечним проявом сексуального насильства в сім'ї є дії сексуального характеру стосовно дитини: розбещення дитини; демонстрація дитині (підлітку) статевих органів (експібіціонізм); демонстрація акту онанізму; втягування дитини у заняття дитячою проституцією або дитячою порнографією тощо.

Психологічне насильство – це насильство, пов'язане з дією одного

члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ або погроз, у тому числі щодо третіх осіб, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність захистити себе або завдається шкода психічному здоров'ю особи.

Прояви психологічного насильства:

- ігнорування почуттів особи;
- образа переконань, що мають цінність для особи, її віросповідання, національної, расової приналежності або походження; соціального статусу;
- переслідування, залякування;
- погрози вбити чи скалічити (у тому числі дітей);
- підбурювання до самогубства;
- примус до протизаконних дій;
- погрози відібрати дітей;
- приниження особистості;
- постійна критика та насмішки;
- безпідставні звинувачення та формування почуття провини;
- обмеження у самореалізації, навчанні, роботі;
- обмеження у контактах із близькими та друзями, у виборі кола спілкування;
- примушування спостерігати за насильством над іншими людьми чи тваринами тощо.

Психологічне насильство часто спричиняє депресії, нервові розлади, загострення хронічних захворювань і навіть призводить до самогубства. Психологічне насильство в сім'ї супроводжує всі інші види насильства.

Економічне насильство – умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру.

Прояви економічного насильства:

- позбавлення матеріальних ресурсів для належного фізичного та психологічного добробуту;
- повна звітність за витрачені гроші ("все до копійки"), відбирання всіх зароблених грошей;
- заборона працювати члену сім'ї всупереч його бажанню та працездатності;

- примушування члена сім'ї виконувати тяжку, непосильну роботу;
- пошкодження, псування особистого майна;
- примушування до жебрацтва тощо.

Одним із найбільш поширених проявів економічного насильства в Україні є вигнання з дому (квартири), що в переважній більшості випадків застосовується до жінок та дітей.

Щоб краще зрозуміти природу насильства, варто розглянути, хто такі постраждалих/постраждала та кривдник/кривдниця. Не існує єдиної формули, яка б розраховувала портрет людини, яка вчиняє насильство і страждає від нього, адже постраждалою від насильства на вулиці, наприклад, може стати будь-яка людина, що опинилася не в тому місці і не в той час. Але є певні тенденції, особливо якщо ми говоримо про насильство, яке відбувається циклічно та має хронічний характер. Існує припущення, що в кожній жертві живе насильник, а кожен насильник має характеристики жертви.

Насильником (кривдником) здебільшого стає людина, яка сама переживала насильство, має "занижену" самооцінку, прагнення контролю, домінування (ставить свої цінності, упередження вище за інші та нав'язує їх), не в змозі висловити свої потреби та зрозуміти потреби іншого. Нерідко насильник сприймає свої дії як єдину комунікацію – лише так його чують, поважають, бояться. Якщо насильник є соціопатом (людина з клінічною нездатністю до соціальної адаптації), його характеризує також невміння співпереживати, садизм.

Щодо **постраждалого/постраждалої**: це часто людина, яка сприймає акт насильницьких дій як спосіб отримання любові через страждання. Постраждалі мають проблеми із виставленням меж, кордонів, не вміють їх відстояти, в їхній простір можна втрутитися безкарно. Їхніми характерними рисами є сором, проблеми з відчуттям самоцінності. Жертва циклічного насильства може користуватися вигодами від насильства, наприклад: можливість в період затишшя скористатися почуттям провини, яку відчуває насильник, або отримувати прояви жалості від оточуючих (співчуття). Психологи також присвоюють постраждалим такий феномен, як "вивчена безпорадність", тобто явище, яке формується через те, що від насильства не захищали, його неможливо було уникнути, йому потурали, а тому захист від нього втратив сенс. Тобто людина починає користуватися своїм становищем жертви для отримання певних вигод.

Причини домашнього насильства

Насильство в сім'ї відбувається у всіх секторах суспільства, незалежно від релігії, раси, сексуальних вподобань, професійного та освітнього рівня. Особи, які чинять насильство, намагаються одержати

владу та контроль над їхніми близькими партнерами. Влада набирає вигляду стратегічної образливої тактики (фізична, сексуальна, вербальна, емоційна), що забезпечує посилення контролю.

Виділяють такі причини, що призводять до домашнього насильства:

- **соціальні** (напруження, конфлікти, насильство в суспільстві; пропагування в засобах масової інформації насильства як моделі поведінки);

- **економічні** (матеріальні нестатки; відсутність гідних умов життя та одночасно – відсутність умов для працевлаштування і заробітку грошей; економічна залежність; безробіття);

- **психологічні** (стереотипи поведінки);

- **педагогічні** (відсутність культури поведінки – правової, моральної, громадянської, естетичної, економічної, трудової);

- **соціально-педагогічні** (відсутність усвідомленого батьківства, сімейних цінностей у суспільстві, позитивної моделі сімейного життя на засадах гендерної рівності, сімейного виховання на основі прав дитини);

- **правові** (ставлення до насильства як до внутрішньосімейної проблеми, а не як до негативного суспільного явища, до членів сім'ї – як до власності; недостатня правова свідомість);

- **політичні** (схильність до гендерних стереотипів; недостатній пріоритет проблем сім'ї та гендерної рівності; увага до материнства й дитинства, а не до сім'ї загалом; брак уваги до батьківства, чоловіків);

- **соціально-медичні** (відсутність репродуктивної культури у населення, відповідального батьківства, системи сімейних лікарів; алкоголізм, наркоманія, агресія тощо);

- **фізіологічні та медичні** (порушення гормонального фону, обміну речовин, швидкості реакцій; прийом збуджувальних лікарських препаратів; хвороби нервової системи тощо).

Повноваження уповноважених підрозділів органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству визначені в ст.10 ЗУ «Про запобігання та протидію домашньому насильству»:

1) виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них.

Згідно зі ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» поліція відповідно до покладених на неї завдань вживає заходів для запобігання та протидії домашньому насильству або насильству за ознакою статі.

2) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, у тому числі розгляд повідомлень, що надійшли до кол-центру з питань запобігання та протидії

домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей, вжиття заходів для його припинення та надання допомоги постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спільно з Національною поліцією України.

Прийом та розгляд уповноваженими підрозділами органів Національної поліції заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства здійснюється відповідно до Порядку розгляду звернень та організації проведення особистого прийому громадян в органах та підрозділах Національної поліції України, затвердженого наказом МВС України від 15.11.2017 № 930.

Порядок проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства визначений спільним наказом Мінсоцполітики та МВС України від 13 березня 2019 року № 369/180.

3) інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися.

Права постраждалої особи закріплені в ст. 21 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», а постраждалої дитини – в ст. 22 цього Закону.

4) винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників.

Порядок винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника закріплений наказом МВС України від 01 серпня 2018 р. № 654.

5) взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи в порядку, визначеному законодавством.

Порядок взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженим підрозділом органу Національної поліції України визначений наказом МВС України від 25 лютого 2019 року № 124.

6) здійснення контролю за виконанням кривдниками спеціальних заходів протидії домашньому насильству протягом строку їх дії.

Підрозділи поліції, уповноважені на здійснення заходів із запобігання та протидії домашньому насильству, забезпечують контроль за поведінкою кривдника за місцем проживання/перебування та проведення з ним профілактичної роботи з метою недопущення скоєння

повторних фактів домашнього насильства. Уповноважений підрозділ поліції здійснює контроль за дотриманням вимог заходів тимчасового обмеження прав кривдника або покладенням на нього обов'язків шляхом щотижневого спілкування з кривдником, а в разі необхідності – з постраждалою особою за місцем проживання/перебування, навчання та/або місцем роботи, іншими місцями, які часто відвідують ці особи.

7) анулювання дозволів на право придбання, зберігання, носіння зброї та боєприпасів їх власникам у разі вчинення ними домашнього насильства, а також вилучення зброї та боєприпасів у порядку, визначеному законодавством.

Порядок анулювання відповідних дозволів, а також вилучення зброї та боєприпасів до неї визначений наказом МВС України від 21 серпня 1998 року № 622. Так, органи поліції не мають права давати згоду керівникам підприємств, установ, організацій та суб'єктам господарювання на укладення трудових договорів на виконання таких робіт, а також видавати дозволи на придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї та бойових припасів до неї, пневматичної чи холодної зброї, пристроїв та патронів до них громадянам, а також проводити їх перереєстрацію в разі наявності даних про систематичне (два чи більше разів) вчинення домашнього насильства, що підтверджується документально.

8) взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, відповідно до статті 15 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству».

Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, визначений постановою КМУ від 22.08.2018 № 658.

9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Порядок звітування суб'єктів запобігання та протидію домашньому насильству визначений Постановою КМУ від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі». Уповноважені підрозділи органів Національної поліції звітують щоквартально Нацсоцслужбі через Національну поліцію України про результати здійснення повноважень у сфері запобігання та протидії

домашньому насильству і насильству за ознакою статі у порядку, визначеному Мінсоцполітики. Уповноважені підрозділи органів Національної поліції України здійснюють повноваження у сфері запобігання та протидії домашньому насильству з урахуванням міжнародних стандартів реагування правоохоронних органів на випадки домашнього насильства та оцінки ризиків.

Отже, основні права та обов'язки поліцейських при реагуванні на факти домашнього насильства:

1) виявляти факти домашнього насильства та своєчасно реагувати на них;

2) приймати від постраждалих, а також від інших осіб, у тому числі від суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання насильству, заяви та повідомлення про вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі;

3) вживати заходів для припинення домашнього насильства та надавати допомогу постраждалим особам з урахуванням результатів оцінки ризиків;

4) інформувати постраждалих осіб про їхні права, заходи та соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;

5) виносити термінові заборонні приписи стосовно кривдників за результатами оцінки ризиків;

6) проводити профілактичну роботу з кривдниками;

7) взаємодіяти з іншими суб'єктами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

8) проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинюваного акту домашнього насильства, в разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи;

9) забезпечувати влаштування до притулку осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, за винятком осіб:

- з ознаками гострих інфекційних і венеричних захворювань;
- з інфекційними захворюваннями шкіри та волосся, хворими на туберкульоз;

- за інших обставин, що свідчать про безпосередню небезпеку постраждалої особи для себе або для інших осіб.

ЩО РОБИТИ З ОСОБАМИ, ЯКІ ЗА СТАНОМ ЗДОРОВ'Я НЕ ПІДЛЯГАЮТЬ ВЛАШТУВАННЮ ДО ПРИТУЛКУ? Зазначені постраждалі особи підлягають невідкладному направленню до закладів охорони здоров'я з одночасним інформуванням відповідно до законодавства про факт вчинення щодо них домашнього насильства.

10) складати протоколи про адміністративні правопорушення відповідно до статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Насильство в сім'ї без складу злочину

Типова ситуація: *Чоловік прийшов додому напідпитку. Принижував дружину, нецензурно висловлювався, дав їй ляпаса. Подружжя півроку як побралось, така ситуація сталася вперше.*

Прибувши на виклик, поліцейський повинен:

- у разі продовження насильства – припинити правопорушення;
- опитати сторони щодо ситуації, яка склалася;
- повідомити потерпілій стороні про її права та можливість отримати соціальні послуги;
- провести з кривдником профілактичну бесіду та/або винести офіційне попередження про неприпустимість вчинення насильства в сім'ї;
- скласти протокол про адміністративне правопорушення;
- передати інформацію дільничному офіцерові поліції.

У разі відсутності (втечі) кривдника на місці скоєння правопорушення, його/її може бути викликано до відділку поліції для опитування.

Якщо є дитина:

- оцінити ситуацію щодо наявності загрози життю та здоров'ю дитини;
- поінформувати службу у справах дітей за місцем проживання дитини;
- у протоколі про адміністративне правопорушення **ОБОВ'ЯЗКОВО** вказати, що під час правопорушення була присутня дитина;
- скласти письмовий рапорт на ім'я начальника територіального органу Національної поліції.

ЗАХИСТ І ПІДТРИМКА ПОСТРАЖДАЛИХ ОСІБ (PROTECTION)

Захист і підтримка постраждалих осіб є одним із важливих елементів комплексного підходу до запобігання та протидії домашньому насильству, який реалізується через надання послуг поліцією (первинне втручання та припинення насильства), закладами і установами охорони здоров'я (збереження життя і здоров'я особи), неурядовими організаціями, бюро та центрами правової допомоги, органами прокуратури, судовими органами (доступ до правосуддя), загальними та спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб, такими як притулки, телефонні «гарячі лінії» та інші. Відповідно до положень глави

IV Стамбульської конвенції заходи, ужиті для захисту та підтримки постраждалих осіб, повинні:

- ґрунтуватись на гендерному розумінні насильства стосовно жінок і домашнього насильства та зосереджуватись на правах людини та безпеці постраждалих осіб;

- ґрунтуватись на комплексному підході, який враховує відносини між постраждалими особами, правопорушниками, дітьми та їхнім соціальним оточенням;

- бути спрямовані на уникнення повторної віктимізації;

- бути спрямовані на надання самостійності та економічної незалежності постраждалим від домашнього насильства;

- дозволяти, де це доречно, щоб різні служби захисту та підтримки розташовувалися в тих самих приміщеннях;

- урахувувати особливі потреби уразливих осіб, у тому числі постраждалих осіб, та бути доступними для них;

- передбачати отримання постраждалими особами відповідної та своєчасної інформації про доступні служби підтримки та правові заходи зрозумілою мовою.

Згідно із Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» надання допомоги та захисту постраждалим особам здійснюється за такими напрямками:

1) надання постраждалим особам інформації про їхні права та можливості реалізації таких прав зрозумілою їм мовою або через перекладача чи залучену третю особу, яка володіє мовою, зрозумілою постраждалим особам;

2) забезпечення доступу до загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб для отримання соціальних послуг медичної, соціальної, психологічної допомоги;

3) надання у разі потреби тимчасового притулку для безпечного розміщення постраждалих осіб;

4) забезпечення постраждалим особам доступу до правосуддя та інших механізмів юридичного захисту, у тому числі шляхом надання безоплатної правової допомоги у порядку, встановленому Законом України «Про безоплатну правову допомогу»;

5) утворення цілодобового безоплатного кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей для забезпечення невідкладного реагування на випадки домашнього насильства, надання консультацій щодо всіх форм домашнього насильства абонентам анонімно або з належним дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом.

В Україні наразі функціонують дві національні «гарячі лінії», на які можуть звернутись за допомогою постраждалі від домашнього насильства особи. Так, на базі громадської організації «Ла Страда-Україна» функціонує Національна «гаряча лінія» із запобігання домашньому насильству, торгівлі людьми та гендерної дискримінації за номером 0 800 500 335 або 116 123 (з мобільного). Також в Україні з 2021 року до початку функціонування кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей діє цілодобова безкоштовна «гаряча лінія» з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей за номером телефону 15-47, роботу якої забезпечують працівники Урядового контактного центру. Зареєструвати звернення на дану «гарячу лінію» можна також через офіційний сайт: <https://1547.ukc.gov.ua/>. З 2022 року повноваження даної лінії закріплені в Постанові КМУ «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» від 22 серпня 2018 року №658.

4.2. КУРІННЯ В ПУБЛІЧНОМУ МІСЦІ

Відповідно до Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» від 22.09.2005 № 2899-IV курінням тютюнових виробів визначено дії, що призводять до згорання тютюнових виробів, у результаті чого утворюється тютюновий дим, який виділяється в повітря та вдихається особою, яка їх курить; до тютюнових виробів відносяться сигарети з фільтром або без фільтру, цигарки, сигари, сигарили, а також люльковий, нюхальний, смоктальний, жувальний тютюн, махорка та інші вироби з тютюну чи його замінників для куріння, нюхання, смоктання чи жування; до місць, в яких заборонено куріння, віднесено місця, зазначені в ч. 2 ст. 13 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» та місця, заборонені рішеннями органів місцевого самоврядування.

Алгоритм дій поліцейського під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 175-1 КУпАП.

Виявлення правопорушення:

- перевірка документів та встановлення особи правопорушника (ст. 32 Закону України «Про Національну поліцію»);

- встановлення наявності/відсутності підстав для застосування поверхової перевірки; особистого огляду особи; огляду речей тощо;
- перевірка особи порушника за ІПС «АРМОР»;
- встановлення свідків правопорушення, збір доказів;
- відбирання пояснень у правопорушника та свідків.

Забороняється куріння тютюнових виробів, а також електронних сигарет і кальянів: (ч. 2 ст. 13 Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення» від 22.09.2005 № 2899):

- у ліфтах і таксофонах;
- у приміщеннях та на території закладів охорони здоров'я;
- у приміщеннях та на території навчальних закладів;
- у приміщеннях та на території спортивних і фізкультурно-оздоровчих споруд та закладів фізичної культури і спорту;
- у приміщеннях закладів ресторанного господарства;
- у приміщеннях об'єктів культурного призначення;
- у приміщеннях органів державної влади, інших державних установ, органів місцевого самоврядування;
- у приміщеннях підприємств, установ та організацій усіх форм власності;
- у приміщеннях готелів та аналогічних засобів розміщення громадян;
- у приміщеннях гуртожитків;
- на дитячих майданчиках;
- у місцях загального користування житлових будинків;
- у підземних переходах;
- у транспорті загального користування, що використовується для перевезення пасажирів, у тому числі в таксі;
- на вокзалах та станціях;
- на зупинках громадського транспорту.

Забороняється, крім спеціально відведених для цього місць, куріння тютюнових виробів:

- у приміщеннях підприємств, установ та організацій усіх форм власності;
- у приміщеннях готелів та аналогічних засобів розміщення громадян;
- у приміщеннях гуртожитків;
- в аеропортах та на вокзалах.

ВАЖЛИВО!!! Якщо особа курить в місцях, заборонених не Законом №2899, а в місцях, заборонених органом місцевого

самоврядування, то поліцейський НЕ МАЄ компетенції ані складати протоколи про адміністративні правопорушення, ані виносити постанови по справі. Реагування на зазначені правопорушення є виключною компетенцією уповноважених осіб органів місцевого самоврядування (наприклад, «Муніципальної поліції» тощо).

Необхідно звернути увагу, що положення ст. 262 КУпАП не передбачає можливості застосування поліцейським у випадку вчинення адміністративного правопорушення за ст. 175-1 КУпАП адміністративного затримання особи. Допускається лише доставлення особи (ст. 259 КУпАП), особистий огляд та огляд речей (ст. 264 КУпАП), вилучення речей та документів. (ст. 265 КУпАП).

Алгоритм дій поліцейського:

1. Складання рапорту про виявлене правопорушення.
2. Розгляд справи про адміністративне правопорушення та винесення постанови у справі.
3. Представлення поліцейського та оголошення, яка справа і відносно якої особи зараз розглядається:

«Я, дільничний офіцер поліції, капітан поліції Супруненко Олег Володимирович, розпочинаю розгляд справи про адміністративне правопорушення щодо притягнення Орлова Романа Сергійовича до адміністративної відповідальності за ст. 175-1 КУпАП».

4. Роз'яснення особі, яка притягується до адміністративної відповідальності, її процесуальних прав під час розгляду справи:

«Особі роз'яснюються положення ст.ст. 55, 56, 59, 63 Конституції України та ст. 268 КУпАП». Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі» (ст. 268 КУпАП).

4.3. РОЗПИТТЯ АЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ У ПУБЛІЧНОМУ МІСЦІ

Алкогольні напої – продукти, одержані шляхом спиртового бродіння цукровмісних матеріалів або виготовлені на основі харчових спиртів з вмістом спирту етилового понад 0,5% об'ємних одиниць, які

зазначені у товарних позиціях 2203, 2204, 2205, 2206, 2208 згідно з УКТ ЗЕД, а також з вмістом спирту етилового 8,5% об'ємних одиниць та більше, які зазначені у товарних позиціях 2103 90 30 00, 2106 90 згідно з УКТ ЗЕД. Слабоалкогольні напої – алкогольні напої з вмістом етилового спирту від 0,5 до 8,5% об'ємних одиниць та екстрактивних речовин не більш як 14,0 г на 100 куб. см, виготовлені на основі водно-спиртової суміші з використанням інгредієнтів, напівфабрикатів та консервантів, насичені чи ненасичені діоксидом вуглецю.

Пиво – насичений діоксидом вуглецю пінистий алкогольний напій із вмістом спирту етилового від 0,5% об'ємних одиниць, отриманий під час бродіння охмеленого суслу пивними дріжджами, що відноситься до товарної групи УКТ ЗЕД за кодом 2203.

У разі виявлення розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява в громадських місцях у п'яному вигляді поліцейський повинен:

- відрекомендуватися та висунути вимогу припинити розпивання пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв;
- якщо правопорушник не реагує на зауваження, то потрібно припинити протиправні дії, дотримуючись заходів особистої безпеки;
- перевірити документи, встановити особу правопорушника;
- роз'яснити правопорушникові його права, відібрати в нього пояснення;
- встановити свідків та очевидців розпивання, відібрати в них пояснення;
- за потреби доставити правопорушника до органу поліції, скласти протокол про адміністративне затримання;
- скласти протокол про адміністративне правопорушення (за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 178 КУпАП);
- у разі необхідності провести особистий огляд, огляд речей, вилучення речей, скласти відповідний протокол або зафіксувати цей факт у протоколі про адміністративне правопорушення чи в протоколі про адміністративне затримання;
- скласти письмовий рапорт на ім'я начальника територіального органу Національної поліції.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ розпивання алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива (крім безалкогольного): (ст. 178 КУпАП, ст. 15-2 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів») в наступних місцях:

- вулиці, парки, сквери;

- закриті спортивні споруди (крім пива у пластиковій тарі);
- таксофони;
- ліфти;
- підземні переходи;
- зупинки транспорту;
- навчальні та освітньо-виховні заклади;
- спортивні та дитячі майданчики;
- заклади культури;
- всі види громадського транспорту (включаючи транспорт міжнародного сполучення);
- заклади охорони здоров'я, крім споживання столових вин на території санаторіїв у спеціально відведених місцях;
- приміщення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших державних установ.

Розгляд справи про адміністративне правопорушення та винесення постанови у справі за ч. 1 ст. 178 КУпАП та ч. 2 ст. 178 КУпАП:

1. Проводимо розгляд справи про адміністративне правопорушення для винесення постанови по справі.
2. Представлення поліцейського та оголошення яка справа, відносно якої особи зараз розглядається.
3. Роз'яснення особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, її процесуальних прав під час розгляду справи.

Розгляд справи про адміністративне правопорушення та винесення постанови у справі за ч. 3 ст. 178 КУпАП:

1. Складаємо протокол про адміністративне правопорушення «Я, дільничний офіцер поліції, капітан поліції Супруненко Олег Володимирович, розпочинаю розгляд справи про адміністративне правопорушення щодо притягнення Орлова Романа Сергійовича до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 178 КУпАП. Особі роз'яснюються положення ст. 55, 56, 59, 63 Конституції України та ст. 268 КУпАП».

Права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності:

Вам гарантується право на оскарження в суді моїх рішень, дій чи бездіяльності. Після використання всіх національних засобів юридичного захисту, Ви маєте право звернутись за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна

(ст. 55 Конституції України).

Ви маєте право на відшкодування за рахунок держави матеріальної та моральної шкоди, завданої моїми незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю при здійсненні мною своїх повноважень (ст. 56 Конституції України).

Ви маєте право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога буде надана Вам безоплатно. Ви є вільним у виборі захисника своїх прав (ст. 59 Конституції).

Ви не несете відповідальності за відмову давати пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом (ст. 63 Конституції України).

Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право: знайомитися з матеріалами справи, давати пояснення, подавати докази, заявляти клопотання; при розгляді справи користуватися юридичною допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, виступати рідною мовою і користуватися послугами перекладача, якщо не володіє мовою, якою ведеться провадження; оскаржити постанову по справі (ст. 268 КУпАП).

4.4. ОСОБЛИВОСТІ ДІЙ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ДРІБНОГО ХУЛІГАНСТВА

Для того, щоб зрозуміти алгоритми дій працівників поліції на виявлення та попередження фактів вчинення дрібного хуліганства, необхідно зрозуміти поняття і основу цього правопорушення. Так, саме в ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення зазначено, що дрібне хуліганство – це нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян.

Враховуюче це значення, необхідно розкласти це правопорушення на складові сторони, а саме:

об'єкт – це суспільні відносини у сфері охорони публічного порядку;

об'єктивна сторона – це нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні діяння, що порушують громадський порядок і спокій громадян;

суб'єктом даного правопорушення постає фізична особа 16-річного віку;

суб'єктивною стороною буде ставлення до наслідків вчинення і наявність вини за вчинення адміністративного проступку.

Дрібне хуліганство не може бути у формі бездіяльності (мають завжди активний характер) та виражається виявленням правопорушником неповаги до громадян та суспільства.

Розглядаючи питання притягнення до адміністративної відповідальності особи за ознаками, передбаченими ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення, необхідно звертати увагу на ряд факторів. Так, найбільш поширеним порушенням за ознаками дрібного хуліганства є нецензурна лайка.

У практичній діяльності поліції правопорушників не завжди притягують до адміністративної відповідальності за нецензурну лайку, яка не має відношення до скандалу. Але варто звернути увагу на те, що в юридичній літературі зазначається, що саме за нецензурну лайку особа притягається до відповідальності, оскільки вчиняє адміністративний проступок, незалежно від яких обставин виражається роздратування. Хоча повного переліку слів, які необхідно віднести до нецензурної лайки, не існує. Тому необхідно звертати увагу на образливе та грубе ставлення до присутніх – при цьому у громадських місцях.

Іншою формою цього правопорушення є образливе чіпляння до громадян, а саме: чіпляння, які ображають честь і гідність людини та пригнічують її волю, причому в грубій непристойній формі. Наприклад, це може бути: хапання за одяг, насильницьке утримання за руки, демонстративне зривання головного убору, умисне перекриття виходу або проходу, вимога закурити або пускання диму в обличчя, утримання дівчини з непристойною пропозицією та інші подібні дії.

Нормативно-правовими актами та законодавством весь перелік протиправних дій, що кваліфікується як дрібне хуліганство, відсутнє. Статтею 173 КУпАП законодавець визнав різні випадки прояву порушення громадського порядку та спокою громадян, які можна віднести до дрібного хуліганства, як «інші подібні дії». При цьому ці дії повинні порушувати громадський порядок та спокій громадян одночасно, бо в іншому випадку їх не можуть кваліфікувати як дрібне хуліганство.

Розглядаючи питання про кваліфікаційні ознаки дрібного хуліганства як адміністративного проступку, необхідно звертати увагу на відмінностях від кримінально-карного характеру хуліганства, а саме на відсутність особливої зухвалістю або винятковим цинізмом.

Особлива зухвалість хуліганства – це грубе порушення громадського порядку і публічної безпеки. Наприклад, нанесення побоїв, тілесних ушкоджень, Винятковий цинізм в хуліганстві – це демонстрація зневаги до прийнятих норм моральності, наприклад: знущання над хворим, дитиною, особою похилого віку та інше.

При складанні протоколу необхідно відобразити такі дані правопорушника, як: дата і місце складення протоколу; посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка його складала; відомості про особу порушника; місце, час учинення і суть дрібного хуліганства; прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є; пояснення порушника; інші відомості, необхідні для вирішення цієї справи.

Головним критерієм відмежування дрібного хуліганства від кримінально-карного проступку є ступінь суспільної небезпечності скоєного діяння.

Алгоритм дій поліцейського під час реагування на адміністративні правопорушення за ст. 173 КУпАП та виявлені правопорушення:

- припинення протиправних дій особи;
- перевірка документів та встановлення особи правопорушника (ст. 32 ЗУ «Про Національну поліцію»);
- перевірка особи порушника за ІПС «АРМОР»;
- встановлення свідків правопорушення, збір доказів;
- відібрання пояснень у правопорушника та свідків.

Заходи забезпечення адміністративного провадження:

Встановлення підстав для застосування адміністративного затримання особи та підстав для застосування поліцейських заходів примусу (фізична сила, спеціальні засоби).

Порядок складання протоколу про адміністративне правопорушення за ст. 173 КУпАП.

У протоколі про адміністративне правопорушення зазначаються:

- дата і місце його складання;
- посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка складала протокол;
- відомості про особу, яка притягується до адміністративної відповідальності;
- відомості про документ, що підтверджує особу порушника;
- місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення;
- нормативний акт, який передбачає відповідальність за дане правопорушення;
- прізвище, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є;
- пояснення особи, яка притягується до адміністративної відповідальності;
- розмір заподіяної матеріальної шкоди;
- запис про проведення особистого огляду особи, огляду речей, документів;
- запис про вилучення речей, документів;
- відмітка про роз'яснення прав особи, яка притягається до адміністративної відповідальності;

- запис щодо повідомлення про місце, дату та час розгляду справи про адміністративне правопорушення;
- відмітка про вручення копії протоколу особі, яка притягається до адміністративної відповідальності;
- протокол підписується поліцейським, який його склав; особою, яка притягається до адміністративної відповідальності.

Загальні вимоги щодо оформлення адміністративного протоколу:

1. Протокол про адміністративне правопорушення складається на спеціальному бланку, що виготовлений друкарським способом, на якому проставлені відповідні серія і номер.

2. Усі реквізити протоколу заповнюються чорнилами чорного або синього кольору, крім гелевих, розбірливим почерком, державною мовою.

3. Протокол підписується особою, яка його склала, і особою, яка притягається до адміністративної відповідальності; при наявності свідків і потерпілих протокол може бути підписано також і цими особами.

4. У разі відмови особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, від підписання протоколу, в ньому робиться запис про це.

5. Протокол складається у двох примірниках, один з яких під особистий підпис вручається особі, яка притягується до адміністративної відповідальності.

6. До протоколу додаються матеріали справи: рапорт поліцейського, пояснення свідків, потерпілих, заяви, клопотання, фото-, відеодокази, висновки експертів, протоколи вилучення речей, документів, протоколи особистого огляду, огляду речей, протокол адміністративного затримання, інші документи, що мають значення для вирішення справи.

7. У найкоротший термін протокол про адміністративне правопорушення та матеріали про вчинене адміністративне правопорушення відповідно до ст. 257 КУпАП надсилаються (надаються) органу (посадовій особі), уповноваженому(ій) для розгляду справи про адміністративні правопорушення.

Не допускається закреслення чи виправлення відомостей, що заносяться до протоколу, а також залишення незаповненими графі протоколу; внесення додаткових записів після того, як протокол підписано особою, стосовно якої його складено.

Структура фабули правопорушення

ДАТА	01 вересня 2015 р.
ЧАС	17-00 год.
МІСЦЕ	в районі буд. 22 по вул. Авраменко м. Запоріжжя
ОСОБА ДІЯННЯ	Косаренко Іван Петрович чіплявся до перехожих, обзивав їх нецензурною лайкою, розбив вітрину магазину
Факультативні обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність (ст.ст. 34, 35 КУпАП)	перебував у стані алкогольного сп'яніння, на зауваження не реагував

Рекомендовані фабули правопорушень за ст. 173 КУпАП

1. 01.09.2017 р. приблизно о 16-20 год., біля будинку № 19 по вул. Вороніна у м. Запоріжжя гр. Петренко О.В., знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, з хуліганських мотивів вчинив сварку з гр. Меркуловим П.М., під час якої ображав останнього нецензурною лайкою в присутності сторонніх осіб.

2. 10.09.2017 р. близько 13-00 год., знаходячись біля будинку № 26 по пр. Науки в м. Дніпро, гр. Петренко О.В. з хуліганського мотиву публічно справляв природні потреби в присутності сторонніх перехожих, на зауваження громадян припинити правопорушення не реагував, чим порушив громадський порядок і спокій громадян.

4.5. ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНІ ПРИГОДИ БЕЗ ПОСТРАЖДАЛИХ

Інструкція щодо дій наряду поліції при отриманні повідомлення про дорожньо-транспортну пригоду

Дорожньо-транспортна пригода (ДТП) визначається як подія, що відбулася під час руху дорожнього транспортного засобу, внаслідок якої загинули або отримали травми особи, або було завдано шкоди майну.

Заходи, які зобов'язаний виконати наряд поліції:

1. Внесення відмітки про прийняття виклику:

• У системі «Інформаційний портал Національної поліції України» необхідно внести відповідну відмітку про прийняття виклику.

- **Умова:** дана дія може бути виконана лише за наявності планшетного пристрою.

- **Час виконання:** відмітка повинна бути внесена протягом 1 хвилини.

Нормативна база

Відповідно до підпункту 2 пункту 1 розділу IX «Порядок дій нарядів патрульної поліції, груп реагування патрульної поліції та інших нарядів поліції, залучених до реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або події» Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 року № 357.

Виконання зазначених заходів є обов'язковим для забезпечення оперативності та ефективності реагування на дорожньо-транспортні пригоди, а також дотримання встановлених норм і процедур у діяльності правоохоронних органів.

2. *Негайний виїзд на місце події*

Згідно з підпунктом 1 пункту 1 розділу IX «Порядок дій нарядів патрульної поліції, груп реагування патрульної поліції та інших нарядів поліції, залучених до реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або події» Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні та адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 року № 357, наряд поліції зобов'язаний виконувати:

Рекомендовані строки прибуття наряду поліції

Час прибуття наряду поліції на місце події з моменту призначення для реагування на правопорушення або подію (з урахуванням середньої швидкості руху автомобіля 40–50 км/год) складає:

- **У межах міста:**

- До 7 хвилин – при перебуванні наряду в зоні оперативного реагування.

- До 10 хвилин – якщо залучено наряд з іншої (сусідньої) зони обслуговування.

- **У сільській місцевості:**

- До 20 хвилин – при перебуванні наряду в зоні оперативного реагування.

- До 40 хвилин – якщо залучено наряд з іншої дільниці.

Ці строки визначаються відповідно до підпунктів 1 та 2 пункту 3

розділу IX зазначеної Інструкції.

Дотримання вказаних термінів є критично важливим для забезпечення оперативності реагування на дорожньо-транспортні пригоди та захисту життя і здоров'я громадян.

3. Прибуття на місце пригоди

Після прибуття на місце пригоди наряд патрульної поліції зобов'язаний:

- **Використати планшетний пристрій** для проставлення відповідної відмітки про прибуття в системі «Інформаційний портал Національної поліції України».

Час виконання

- Час, необхідний для виконання даної дії, становить **1 хвилину**.

Нормативна база

Відповідно до підпункту 2 пункту 1 розділу IX «Порядок дій нарядів патрульної поліції, груп реагування патрульної поліції та інших нарядів поліції, залучених до реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або події» Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 27.04.2020 р. № 357.

Ця процедура є обов'язковою для забезпечення оперативності та ефективності реагування на правопорушення та події.

Дії поліцейського після прибуття на місце ДТП

Прибувши на місце скоєння дорожньо-транспортної пригоди (ДТП), поліцейський зобов'язаний:

1. Доповісти про подію черговому територіальному органу Національної поліції:

- Інформувати про загиблих та травмованих осіб.
- Повідомити про необхідність направлення слідчо-оперативної групи.

- Залучити додаткові сили та засоби для здійснення регульовально-розпорядчих дій щодо забезпечення безпечного об'їзду місця ДТП.

Час виконання: до 2 хвилин.

Ця дія є критично важливою для швидкого реагування та організації подальших заходів на місці події, а також для забезпечення безпеки учасників дорожнього руху.

Дії поліцейського у разі наявності потерпілих на місці ДТП

1. Надання невідкладної домедичної та медичної допомоги:

- Якщо є потерпілі, які перебувають у безпорадному або небезпечному для життя чи здоров'я стані, поліцейський зобов'язаний

надати їм невідкладну домедичну допомогу.

- У разі необхідності викликати швидку медичну допомогу або доставити потерпілих до найближчого закладу охорони здоров'я.

Важливі положення:

- **Домедична допомога** визначається відповідно до статті 1 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» (від 05.07.2012 р. № 5081-VI) як невідкладні дії та організаційні заходи, спрямовані на врятування життя людини у невідкладному стані.

- Поліцейські, відповідно до своїх службових обов'язків, повинні володіти основними практичними навичками з рятування життя.

Законодавче підґрунтя:

- **Закон України «Про Національну поліцію»** (від 02.07.2015 р. № 580-VIII):

- **Пункт 4 частини 1 статті 18:** до основних обов'язків поліцейського відноситься надання невідкладної, зокрема домедичної та медичної, допомоги постраждалим.

- **Пункт 14 частини 1 статті 23:** до основних повноважень поліції належить вжиття всіх можливих заходів для надання невідкладної допомоги особам, які постраждали внаслідок правопорушень або нещасних випадків.

2. Надання першої психологічної допомоги:

Поліцейський зобов'язаний надати першу психологічну допомогу потерпілим, якщо це необхідно. Це може включати заспокоєння, підтримку та допомогу при стресі.

3. Огородження місця дорожньо-транспортної пригоди:

- Огородження місця ДТП є важливим для забезпечення безпеки учасників дорожнього руху, працівників поліції, які проводять огляд, а також для недопущення перебування сторонніх осіб на місці пригоди.

Час виконання: до 5 хвилин.

Вимоги до огороження:

- Розмір зони ДТП має бути мінімальним, але достатнім для безпеки фахівців, які працюють на місці, та для забезпечення безпечного руху пішоходів і транспортних засобів.

- На початку зони ДТП встановлюються:

- Табличка «Увага! ДТП».

- Дорожній знак 3.29 «Обмеження максимальної швидкості».

Додаткові знаки:

- За необхідності можна встановлювати:

- Дорожні знаки 1.5.1–1.5.3 «Звуження дороги» (на відстані 150 м поза населеними пунктами).

- Дорожній знак 1.26 «Двосторонній рух» (на відстані 150 м поза

населеними пунктами, у населених пунктах – 50 м).

4. З'ясування обставин пригоди:

• Час, місце та обставини ДТП:

- Визначити точний час та місце події.
- З'ясувати обставини, за яких сталася пригода.

• Марка, номерний знак і належність транспортного засобу:

- Встановити марку та модель автомобіля, причетного до ДТП.
- Зафіксувати номерний знак та дані про власника транспортного засобу.

Наявність травмованих осіб:

- Визначити, чи є травмовані, їх установчі дані, стан здоров'я і місце перебування.

Установчі дані учасників:

- З'ясувати дані водія, заявника та свідків події, а також їх місце перебування.

Дії у випадку зникнення водія:

- Якщо водій з місця пригоди зник, з'ясувати напрямок його руху та прикмети транспортного засобу.

• Час виконання: до 5 хвилин.

Огляд місця дорожньо-транспортної пригоди:

- У випадку ДТП з матеріальними збитками провести огляд місця пригоди.

• Час виконання: 10–15 хвилин.

Завдання огляду ДТП:

Дослідження та фіксація обстановки:

- Зафіксувати обстановку на місці пригоди.
- Виявити та зафіксувати сліди та інші речові докази, що мають відношення до ДТП.

Виявлення обставин:

- Визначити обставини, які можуть бути використані для встановлення та розшуку водіїв транспортних засобів та інших учасників ДТП, що залишили місце пригоди.

Установлення причин та умов:

- Встановити причини та умови, що сприяли скоєнню ДТП.

Етапи огляду місця ДТП

1. Огляд дорожньої ділянки:

- Визначити загальний стан дороги, її покриття, дорожні знаки, розмітку та інші елементи, які можуть впливати на безпеку руху.

2. Огляд безпосереднього місця події:

- Виявлення й фіксація слідів безпосередньо на місці аварії (наїзду, зіткнення, перекидання тощо).

- Зафіксувати всі видимі сліди, які можуть допомогти у розслідуванні.

3. Огляд автомобілів та інших транспортних засобів:

- Провести огляд транспортних засобів, що причетні до автопригоди, зафіксувати їх пошкодження, розташування та інші важливі деталі.

Сліди, що підлягають дослідженню:

Сліди, залишені транспортними засобами:

- Шини, уламки тощо.

Сліди, залишені покинутими об'єктами:

- Предмети, які могли бути викинуті з автомобілів під час пригоди.

Сліди, залишені потерпілим при наїзді:

- Докази, пов'язані з потерпілими.

Сліди, залишені на транспортних засобах і потерпілих:

- Виявлення слідів на одязі, взутті, а також на автомобілях.

Фотозйомка місця ДТП:

- Провести фотографування місця ДТП (час виконання – 10 хвилин).
- Фотозйомка є важливим етапом, оскільки вона забезпечує максимальну повноту фіксації всіх об'єктів та елементів обстановки.

Прийоми зйомки:

Орієнтуюча зйомка:

- Зображення місця в цілому для загального уявлення про обстановку.

Оглядова зйомка:

- Фіксація всіх важливих елементів, що оточують місце події.

Вузлова зйомка:

- Детальна зйомка конкретних об'єктів або слідів.

Детальна зйомка:

- Близькі кадри слідів, пошкоджень та інших деталей, що можуть бути важливими для розслідування.

Ці етапи та методи огляду допомагають зібрати всю необхідну інформацію для подальшого розслідування та встановлення обставин ДТП.

Орієнтуюча та оглядова зйомка на місці ДТП

Орієнтуюча зйомка

Означення: Фотографування місця проведення слідчої (розшукової) дії на фоні довоколишньої обстановки.

Мета: Фіксація зовнішньої обстановки, що дає уявлення про місце проведення огляду.

Напрями зйомки:

- Вибираються так, щоб у кадр потрапляли найбільш характерні

об'єкти (орієнтири).

- Якщо умови не дозволяють зафіксувати все необхідне в одному кадрі, проводять панорамну зйомку (кругову або лінійну).

Оглядова зйомка

Означення: фотографування безпосередньо місця проведення процесуальної дії, де відбулася пригода.

Мета: фіксація предметів, слідів, результатів пригоди, взаємного розташування транспортних засобів та інших елементів обстановки.

Завдання:

- Відобразити ознаки, які характеризують сутність події.
- Створити цілісне уявлення про обстановку, характер пригоди, її наслідки та істотні деталі.

Методика:

- Фотографування з різних сторін відповідно до напрямків руху транспортних засобів.

- Зафіксувати всі важливі елементи, що можуть бути корисними для розслідування.

Важливість зйомки

Обидва типи зйомки є критично важливими для документування обставин ДТП. Вони дозволяють:

- Зберегти візуальні дані про місце події.
- Використовувати отримані зображення для аналізу та подальшого розслідування.

- Надати суду чи іншим органам правопорядку наочні докази, що підтверджують обставини справи.

Таким чином, правильне виконання орієнтуючої та оглядової зйомки є невід'ємною частиною процесу документування ДТП.

Дії після ДТП

1. Перевірка учасників ДТП

- **Завдання:** перевірити учасників ДТП за базами даних інтегрованих інформаційно-пошукових систем.

• Методи:

- Використання електронних баз даних для перевірки документів водіїв.

- Виявлення можливих правопорушень, таких як наявність штрафів або заборон на керування транспортними засобами.

2. Затримання водіїв та забезпечення безпеки місця події

- **Завдання:** затримати водіїв, транспортні засоби яких брали участь у події.

Дії:

- Вжити заходів щодо унеможливлення переміщення транспортних

засобів до фіксації їх розташування.

- Забезпечити охорону місця події для збереження доказів.
- Організувати транспортування транспортних засобів на спеціальні майданчики або стоянки для тимчасового зберігання.

3. Опитування учасників та очевидців

Завдання: встановити і стисло опитати учасників та очевидців події.

Дії:

- Записати контакти свідків та учасників.
- Відібрати пояснення в учасників, уточнити обставини події.
- Зібрати інформацію про свідків, які можуть надати додаткові деталі.

4. Важливість цих дій

Ці етапи є критично важливими для:

- Встановлення об'єктивних обставин ДТП.
- Збереження доказів для подальшого розслідування.
- Забезпечення правопорядку та безпеки на місці події.

Правильне виконання цих дій допомагає запобігти знищенню доказів і забезпечити належне документування всіх обставин справи.

Організація охорони місця події

Завдання: забезпечити охорону місця події.

Дії:

- Призначити відповідальних осіб для контролю ситуації на місці ДТП.
- Використати сигнальні пристрої для позначення небезпечних зон.
- Забезпечити доступ до місця події лише уповноваженим особам.

5. Встановлення нового напрямку руху

Завдання: у разі затримок та ускладнень руху транспорту і пішоходів встановити нове направлення руху (об'їзд).

Дії:

- Оцінити можливість організації об'їзду.
- Якщо об'їзд неможливий, за допомогою водіїв інших транспортних засобів вивільнити проїжджу частину.
- Перед вивільненням проїжджої частини зробити відмітки на місцевості про розміщення:
 - Пошкодженого транспорту.
 - Потерпілих.
 - Слідів гальмування транспортних засобів.

6. Дії з особами, які ведуть себе зухвало

Завдання: вжити заходів щодо осіб, які ведуть себе агресивно або погрожують поліцейському.

Дії:

- Зробити правопорушникові зауваження, посилаючись на правову норму.
- Висунути вимогу припинити протиправну поведінку.
- Якщо особа не реагує, попередити про можливість застосування заходів фізичного впливу і спецзасобів.
- За можливості здійснити відеозйомку, попередивши про це правопорушника.
- Роз'яснити правопорушникові його права.

Важливість цих дій

Ці дії сприяють:

- Збереженню порядку на місці ДТП.
- Забезпеченню безпеки всіх учасників події.
- Правильному документуванню обставин ДТП та запобіганню подальшим правопорушенням.

Своєчасне реагування на агресивну поведінку учасників допомагає уникнути ескалації конфлікту та забезпечити ефективне проведення слідчих дій.

Переслідування особи, що зникла з місця події

- **Завдання:** організувати переслідування та розшук особи, що винна в ДТП і зникла з місця події.
- **Дії:**
 - негайно оцінити обставини та можливості затримання по гарячих слідах.
 - Організувати переслідування особи, залучивши інші патрулі.
 - Передати інформацію про місце та обставини події іншим патрульним для координації дій.

7. Доповідь слідчо-оперативній групі

Завдання: після прибуття слідчо-оперативної групи доповісти про обставини ДТП.

Дії:

- Надати детальну інформацію про подію, включаючи свідчення, зібрані дані та вжиті заходи.
- Передати всі документи, вилучені у водіїв, включаючи свідоцтва про реєстрацію транспортних засобів, страховки та інші важливі документи.
- Діяти відповідно до вказівок керівника слідчо-оперативної групи та чергового територіального органу Національної поліції.

Важливість цих дій

- **Переслідування:** швидке реагування на втечу винної особи може призвести до її затримання та запобігання подальшим правопорушенням.

- **Доповідь слідчо-оперативній групі:** чітка та своєчасна комунікація забезпечує ефективне розслідування та допомагає в зборі доказів.

Ці етапи є критично важливими для забезпечення правопорядку та ефективного розслідування дорожньо-транспортних пригод.

Письмовий рапорт про подію

- **Завдання:** скласти письмовий рапорт на ім'я керівника територіального органу Національної поліції.

Дії:

- Оформити рапорт, вказавши всі деталі події, вжиті заходи та результати.

- Надати інформацію про учасників ДТП, свідків, обставини події та результати проведених дій.

- Подати рапорт у встановлені терміни.

8. Складення протоколу про адміністративне правопорушення

Завдання: у разі порушення Правил дорожнього руху, що призвело до пошкодження майна, скласти протокол про адміністративне правопорушення.

Дії:

- Визначити осіб, відповідальних за порушення, і зафіксувати це у протоколі.

- Додати до протоколу схему місця ДТП, підписану учасниками події та поліцейським.

- Виконати схему місця ДТП протягом 15–20 хвилин.

9. Оформлення схеми місця ДТП

Завдання: зафіксувати результати огляду місця автопригоди у схемі.

Дії:

- Створити графічне зображення місця ДТП, включаючи:

- a. Ділянку дороги, на якій сталася ДТП.

- b. Сталі орієнтири для прив'язки об'єктів та слідів.

- c. Транспортні засоби, причетні до ДТП, з координатами їх розміщення.

- d. Сліди гальмового шляху коліс транспортних засобів з відображенням їх розміщення та довжини.

- Підписати схему учасниками події та поліцейським.

Важливість цих дій

- **Письмовий рапорт:** забезпечує офіційний запис події та вжитих заходів, що може бути використано в подальшому розслідуванні.

- **Протокол про адміністративне правопорушення:** фіксує правопорушення та є підставою для подальших дій.

• **Схема місця ДТП:** графічне зображення допомагає в об'єктивному визначенні причин ДТП і є важливим доказом у справі.

Ці етапи є важливими для документування події та забезпечення правопорядку.

Оформлення схеми місця ДТП (додаткові елементи)

1. Включення додаткових слідів та предметів

Завдання: зафіксувати на схемі місця ДТП інші сліди та предмети, що стосуються пригоди.

Дії:

• Визначити розміщення частин та об'єктів (уламки кузова, частинки фарби, уламки скла, осипання ґрунту, сліди рідини) відносно елементів проїзної частини.

• Зафіксувати площу розсіювання уламків скла та осипання ґрунту.

• Вказати координати місця зіткнення та наїзду відносно сталих орієнтирів.

2. Оцінка дорожніх умов

Завдання: оцінити та зафіксувати дорожні умови на схемі.

Дії:

• Виміряти ширину проїзної частини, включаючи роздільні смуги.

• Виміряти ширину тротуарів та узбіччя.

• Зафіксувати розміри ділянок з різним станом дорожнього покриття та його дефектів.

3. Розташування дорожніх елементів

Завдання: зафіксувати розташування дорожніх знаків та інших елементів.

Дії:

• Вказати розташування дорожньої розмітки, світлофорів, дорожніх знаків та інших засобів технічного регулювання.

• Зафіксувати розташування шлагбаума та засобів сигналізації на підході до залізничного переїзду.

4. Заповнення таблиці дорожніх умов

Завдання: заповнити таблицю дорожніх умов на схемі.

Дії:

• Вказати назви об'єктів, зображених на схемі.

• На зворотному боці схеми зазначити:

a. Марку (модель) пошкодженого транспортного засобу.

b. Номерний знак транспортного засобу.

c. Власника (співвласника) транспортного засобу.

d. Серію та номер полісу обов'язкового страхування цивільно-

правової відповідальності, а також назву страхової організації, яка його видала.

Важливість цих дій

Додаткові сліди та предмети: фіксація всіх елементів, що стосуються ДТП, дозволяє створити повну картину події та її причини.

Оцінка дорожніх умов: допомагає зрозуміти, чи вплинули умови дороги на виникнення пригоди.

Таблиця дорожніх умов: забезпечує систематизацію інформації, що може бути корисною для подальшого аналізу та розслідування.

Ці етапи є критично важливими для об'єктивного розслідування дорожньо-транспортних пригод.

5. Перелік видимих пошкоджень транспортного засобу.

Завдання: зафіксувати всі видимі зовнішні пошкодження транспортного засобу, які сталися внаслідок ДТП.

Дії:

- Описати пошкодження кузова, скла, фар тощо.
- Вказати тип пошкоджень (дослідження тріщин, вм'ятин, відколів).

6. Основні параметри ДТП

Завдання: зібрати основну інформацію про ДТП.

Дії:

- Визначити вид пригоди (наїзд, зіткнення, перевертання тощо).
- Вказати кількість учасників ДТП.
- Зафіксувати порушення пункту Правил дорожнього руху, якщо таке було.
- Зазначити результати огляду на стан сп'яніння (якщо проводився).
- Вказати тип транспортного засобу (легковий, вантажний, автобус тощо).

7. Інформація про місце та час ДТП

Завдання: зафіксувати деталі місця та час скоєння ДТП.

Дії:

- Вказати точне місце скоєння ДТП (назва автодороги, вулиці, кілометру, перехрестя, номер будинку).
- Записати дату і час скоєння ДТП, а також час складання схеми.

8. Додаткова інформація

Завдання: вказати дані про особу, яка склала схему.

Дії:

- Записати посаду, звання, прізвище, ім'я, по батькові і підпис особи, яка склала схему.
- Зазначити прізвища, імена та підписи учасників ДТП.
- Використати умовні позначки для позначення елементів на схемі.

9. З'ясування обставин ДТП

Завдання: з'ясувати обставини, за яких сталася ДТП.

Дії:

- Визначити механізм виникнення ДТП.
- З'ясувати зміни обстановки до прибуття патрульної поліції (переміщення транспортних засобів).
- Визначити місце зіткнення (наїзду) на основі свідчень учасників та очевидців.

Важливість цих дій

Документування пошкоджень: забезпечує об'єктивну оцінку збитків і може бути використане в суді.

Збір базової інформації: допомагає у розслідуванні та аналізі причин ДТП.

Чітка фіксація обставин: дозволяє уникнути непорозумінь щодо причин і наслідків ДТП.

10. Пояснення учасників пригоди та свідків

Завдання: зібрати свідчення від учасників ДТП та свідків.

Дії:

- Записати пояснення кожного учасника пригоди, включаючи їх версії подій.
- Зафіксувати свідчення свідків, якщо такі є, із вказанням їхніх контактних даних.

11. Показання технічних приладів

Завдання: зібрати дані з технічних приладів, якщо вони були використані.

Дії:

- Записати показання приладів (наприклад, тахометри, відеореєстратори).
- Вказати, які саме прилади використовувалися та їх технічні характеристики.

12. Показання засобів фото- та відеоспостереження

Завдання: використати дані з камер спостереження, якщо такі є.

Дії:

- Зібрати та зафіксувати матеріали з камер відеоспостереження.
- Вказати час і дату запису, а також місця, де розташовані камери.

13. Інші матеріали

Завдання: зібрати всі інші матеріали, які можуть бути корисними для розслідування.

Дії:

- Включити будь-які додаткові документи, фотографії, схеми, які

можуть допомогти у прийнятті рішення.

- Зафіксувати інформацію про експертизи, якщо такі проводилися.

Важливість цих елементів

Свідчення учасників та свідків: дозволяють отримати різні точки зору на подію, що може допомогти в розслідуванні.

Технічні дані: допомагають встановити об'єктивні факти, які можуть підтвердити або спростувати свідчення.

Матеріали спостереження: можуть надати візуальні докази, що підтверджують або заперечують версії учасників.

Інші матеріали: забезпечують повноту інформації для прийняття обґрунтованого рішення.

4.6. ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Тактичні дії при зупинці транспортного засобу з невідомим рівнем ризику

1. Фактори, які потрібно врахувати:

- **Характер зупинки.** Визначити, чи є зупинка плановою (наприклад, для перевірки документів) чи терміновою (наприклад, у випадку порушення).

- **Місце зупинки.** Оцінити безпечність місця зупинки (наприклад, на дорозі з інтенсивним рухом чи в безпечному місці).

- **Кількість пасажирів.** Визначити, скільки осіб перебуває в автомобілі, оскільки це може вплинути на ризики.

- **Поведінка водія та пасажирів.** Спостерігати за реакцією водія та пасажирів, їхньою поведінкою (наприклад, агресивність, нервозність).

- **Можлива зброя або зброя для нападу.** Оцінити ризик наявності зброї, зброя чи інших засобів нападу.

- **Тип транспортного засобу.** Визначити, чи це легковий автомобіль, вантажівка, мотоцикл тощо, оскільки це може вплинути на тактику зупинки.

2. Підготовка до зупинення

- **Визначити місце зупинки.** Обрати безпечне місце для зупинки, де водій зможе зупинитися без ризику для себе та інших учасників дорожнього руху.

- **Повідомити чергового територіального органу Національної поліції.** Інформувати про наміри зупинити транспортний засіб.

• **Повідомити своє місцезнаходження та номерний знак автомобіля.** Надати інформацію про своє місце перебування та транспортний засіб для забезпечення безпеки.

• **Підготувати свій транспортний засіб.** Переконайтеся, що поліцейський автомобіль готовий до дій (увімкнені маячки, гучномовець).

3. Способи зупинення транспортного засобу

• **Гучномовець.** Використовувати його для подання команд водію про зупинку.

• **Світлові сигнали (маячки).** Увімкнути маячки, щоб привернути увагу водія.

• **Жести.** У виняткових випадках використовувати жести для зупинки транспортного засобу, але лише якщо це безпечно.

Важливість дотримання цих дій

• **Безпека.** Головна мета – забезпечити власну безпеку, а також безпеку інших учасників дорожнього руху.

• **Ефективність.** Правильні тактичні дії можуть запобігти ескалації конфлікту та забезпечити швидке і ефективно вирішення ситуації.

• **Забезпечення правопорядку.** Дотримання всіх процедур сприяє підтриманню правопорядку та довіри до поліції.

Зупинення транспортного засобу. Тактичні дії

1. Зупинення транспортного засобу

Способи зупинки:

• Використати гучномовець, світлові сигнали (маячки) або жести для зупинки транспортного засобу.

Позиціонування службового автомобіля:

• Зупинити свій автомобіль на відстані 3–5 метрів позаду зупиненого транспортного засобу, щоб гарантувати безпеку.

Готовність до дій:

• Бути готовим вийти зі службового автомобіля або продовжити рух у разі спроби втечі водія.

2. Підготовка до наближення

Перевірка безпеки попутного потоку:

• Оцінити ситуацію на дорозі, щоб уникнути небезпеки від інших транспортних засобів.

Регулювання світла та огляд території:

• Відрегулювати фари для покращення видимості.

- Оглянути навколишню територію на предмет потенційних загроз (інші автомобілі, пішоходи, можливі укриття).

3. Розташування транспортного засобу під час зупинки

Вихід з транспортного засобу:

- Вийти з автомобіля, зберігаючи обережність і готовність до будь-яких дій.

Спостереження за водієм та пасажирами:

- Спостерігати за поведінкою водія та пасажирів, звертаючи увагу на їхні дії та реакції.

- Бути готовим до можливих загроз, таких як агресивна поведінка або спроби втечі.

Важливість дотримання цих дій

Безпека. Головний пріоритет – забезпечити безпеку поліцейського та інших учасників дорожнього руху.

Ефективність. Правильна тактика зупинки допомагає уникнути ескалації конфлікту та забезпечити контроль над ситуацією.

Професійність. Дотримання процедур підвищує довіру до правоохоронних органів та їхню репутацію.

Заходи безпеки при наближенні до зупиненого транспортного засобу

1. Загальні заходи безпеки

Заблокувати двері службового транспортного засобу. Це забезпечить додаткову безпеку під час перевірки.

Наближатися під безпечним кутом:

- Підходити до транспортного засобу з боку дверей водія, а за необхідності – з боку пасажирських дверей.

Огляд салону через вікна. Переконалися у відсутності небезпеки.

Перевірка багажника. Уважно перевірити, чи не відкритий багажник.

Безпечна відстань. Зупинитися на відстані, щоб уникнути травм при несподіваному русі або відкритті дверей.

Спостереження за водієм і пасажирами. Постійно контролювати їхні дії.

2. Дії з водієм

Вимога вимкнути двигун. Це зменшить ризик раптового руху.

Вимога включити світло в салоні. Просити водія опустити всі вікна та просвітити салон ліхтарем для огляду.

Передача документів. Брати та віддавати документи лівою рукою, щоб зберегти контроль над ситуацією.

Не просовувати руки в салон. Уникати контакту з внутрішньою частиною автомобіля.

Не повертатися спиною. Завжди дивитися на транспортний засіб.

3. У разі виявлення небезпеки

Подача сигналу напарнику: у разі загрози діяти спільно.

Уникати сторонніх осіб: не допускати наближення сторонніх під час спілкування з водієм.

Візуальний контакт з напарником: постійно підтримувати зв'язок, аби в разі потреби подати узгоджений жест.

4. Дії при виявленні транспортного засобу в розшуку

Доповідь черговому: негайно повідомити про виявлення транспортного засобу, що перебуває в розшуку.

Затримання транспортного засобу: вжити всіх необхідних заходів для затримання, дотримуючись особистої безпеки та безпеки інших учасників дорожнього руху.

5. Заборони для поліцейського

Не сідати в транспортний засіб. Сідати тільки в крайніх випадках.

Не знаходитися попереду або позаду транспортного засобу. Уникати небезпечних позицій.

Не зупинятися на лінії вогню. Захищати себе від можливих загроз.

Ці заходи безпеки допоможуть поліцейському ефективно та безпечно взаємодіяти з водієм під час зупинки транспортного засобу.

ІНСТРУКЦІЯ
з організації реагування на заяви і повідомлення про
кримінальні, адміністративні правопорушення або події та
оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної
поліції України
(затверджена Наказом МВС України від 27.04.2020 № 357)

(ВИТЯГ)

ІХ. Порядок дій нарядів патрульної поліції, груп реагування
патрульної поліції та інших нарядів поліції, залучених до
реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або
події

1. Працівникам, що перебувають у складі наряду патрульної поліції, ГРПП, УПО, іншого наряду поліції, залученого до системи оперативного реагування, у разі отримання від диспетчера (оперативного чергового) завдання про здійснення реагування на правопорушення або подію, які віднесені до категорії "Альфа", необхідно:

{Абзац перший пункту 1 розділу ІХ із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

1) негайно виїхати на місце події (або інше, визначене диспетчером або оперативним черговим ГУНП, місце);

2) за наявності планшетного пристрою проставити в системі ПНП відповідні відмітки про прийняття виклику, прибуття на місце події, закінчення виконання завдання, обставини правопорушення та результати реагування. Такі відмітки проставляються невідкладно після прийняття виклику, прибуття на місце події та після закінчення виконання завдання;

{Підпункт 2 пункту 1 розділу ІХ в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 746 від 11.10.2021}

3) у разі введення в дію поліцейських (спеціальних) операцій ("Грім", "Заручник", "Сирена") діяти відповідно до вимог Інструкції про організацію та порядок проведення поліцейських операцій щодо розшуку і затримання озброєних та інших осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09 жовтня 2017 року № 841/ДСК, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 15 листопада 2017 року № 1399/31267;

{Підпункт 3 пункту 1 розділу ІХ із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

4) оцінити обстановку, доповісти диспетчеру про прибуття та (за можливості) обставини події, перекрити можливі шляхи відходу зловмисників, обмежити доступ сторонніх осіб до місця події;

5) про всі зміни, які пов'язані з учиненням правопорушення та відбуваються в присутності поліцейських, доповідати (за можливості) диспетчерові (у тому числі з використанням заздалегідь розроблених кодованих слів) та діяти за його вказівками;

6) при безпосередньому контакті зі зловмисниками, дотримуючись особистої безпеки, ужити заходів для припинення правопорушення та їх затримання;

7) у разі перебування на місці події декількох нарядів поліції поліцейські мають розташовуватися так, щоб бачити один одного і при застосуванні вогнепальної зброї не опинитися на лінії вогню;

8) при застосуванні зловмисником(ами) вогнепальної зброї стосовно поліцейських останні уповноважені діяти відповідно до вимог статті 46 Закону України "Про Національну поліцію": знайти укриття, доповісти про ситуацію диспетчерові (оперативному черговому ГУНП) й чекати введення спеціальної поліцейської операції та прибуття на місце уповноважених для її проведення поліцейських;

9) у разі, якщо на місці події є діти, які є потерпілими, свідками (очевидцями) правопорушення або події та залишилися без догляду, невідкладно поінформувати диспетчера (оперативного чергового ТВП) для інформування підрозділів ювенальної превенції та вжиття ними заходів реагування.

{Пункт 1 розділу IX доповнено новим підпунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

2. Працівники поліції, що перебувають у складі наряду поліції, залученого до оперативного реагування, у разі отримання від диспетчера (оперативного чергового) завдання про здійснення реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або подію, що віднесені до категорії «Бета», повинні:

1) негайно виїхати на місце події (інше місце, визначене диспетчером або оперативним черговим ГУНП, ТВП);

2) за наявності планшетного пристрою невідкладно проставити в системі ПНП відповідні відмітки про прийняття виклику, прибуття на місце події, закінчення виконання завдання, обставини правопорушення або події та результати реагування;

3) ужити заходів для реагування на заяви і повідомлення про правопорушення або події, установлення потерпілих, свідків (очевидців) правопорушення або події, у тому числі дітей, затримання осіб, причетних до його вчинення, а також надання допомоги особам, що її потребують;

4) установити осіб, які потребують допомоги, викликати бригаду екстреної медичної допомоги або інші екстрені служби (за потреби), до прибуття якої (яких) невідкладно вжити заходів, спрямованих на врятування та збереження життя людей;

5) установити заявника та/або потерпілого, свідків (очевидців), у тому числі дітей, правопорушення або події, у яких з'ясувати обставини правопорушення або події, кількість осіб, підозрюваних у вчиненні

правопорушення, їх прикмети, наявність у них зброї, інших знарядь та засобів вчинення правопорушення, напрямок їх руху, а також іншу інформацію, що має значення для встановлення та затримання осіб, причетних до їх учинення;

б) своєчасно доповісти диспетчерові (оперативному черговому) про результати вжитих заходів, наявну інформацію стосовно осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушення (їх кількість та прикмети, напрямок їх руху або місць можливого перебування, наявність у них автотранспорту, зброї, інших знарядь та засобів вчинення правопорушення), які втекли з місця події, а також назви та опис майна, яким вони заволоділи (у разі незаконного заволодіння майном);

7) здійснити охорону місця події (здійснюється нарядом поліції, який перший прибув на місце події), збереження обстановки, речових доказів, слідів та унеможливлення знищення їх сторонніми особами (за необхідності місце події огорожується спеціальною стрічкою);

8) візуально обстежити місце події (прилеглу територію) з метою виявлення знарядь та засобів учинення правопорушення, інших предметів і речей, у тому числі викрадених;

9) встановити наявність на місці події та за напрямком руху особи, підозрюваної у вчиненні правопорушення, систем відеоспостереження, здійснити (за можливості) перегляд зафіксованої ними інформації;

10) здійснити відповідно до статей 32, 34 Закону України «Про Національну поліцію» перевірку документів, а також поверхову перевірку особи (осіб), яка (які) за зовнішніми ознаками або своїми діями дає (дають) достатні підстави вважати, що вона (вони) причетна до вчинення правопорушення;

11) перевірити місця перебування осіб, які перебувають на превентивних (профілактичних) обліках поліції, а також можливого збуту викрадених речей (у разі вчинення правопорушень проти власності та наявності відповідної інформації);

12) переслідувати й затримати осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушень;

13) виконувати доручення слідчого (дознавача) в межах своїх повноважень;

14) уживати інших заходів, спрямованих на встановлення та затримання осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушень, а також отримання інформації, яка може бути використана для викриття їх у вчиненні правопорушення;

15) під час опрацювання повідомлення, де відсутні загрози життю чи здоров'ю заявника та/або іншим особам та/або відсутні будь-які ознаки їх настання, при отриманні нарядом поліції іншого завдання від диспетчера (оперативного чергового) щодо здійснення реагування на заяву і повідомлення про правопорушення або подію, що становлять більшу суспільну небезпеку, поліцейські повинні:

пояснити особі причину тимчасового припинення реагування на її заяву або повідомлення та отримати від неї відомості (прізвище, власне ім'я, по

батькові (за наявності), дата народження, адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), абонентський номер), необхідні для подальшого зв'язку з нею та здійснення реагування;

здійснити визначені диспетчером (оперативним черговим) заходи з установлення та затримання осіб, які підозрюються в учиненні правопорушення;

за рішенням диспетчера (оперативного чергового) повернутися до реагування на заяву або повідомлення про правопорушення або подію, яке було припинено, або виконання іншого завдання;

16) після завершення реагування на заяву або повідомлення про правопорушення або подію за допомогою планшетного пристрою в системі ПНП проставити відмітку про закінчення обслуговування виклику та скласти електронний рапорт про результати реагування на заяву або повідомлення про правопорушення або подію, у якому зазначити відомості про:

заявників, свідків (очевидців) правопорушення або події та потерпілих, у тому числі дітей;

результати обстеження території за можливим напрямком руху осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушення, з метою виявлення та вилучення знарядь та засобів учинення правопорушення, інших предметів і речей, у тому числі викрадених;

місця (адреси) розташування за напрямком руху осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушення, систем відеоспостереження та результати перегляду зафіксованої ними інформації;

перевірених осіб, які перебували на місці вчинення правопорушення;

перевірку місць можливого перебування осіб, які перебувають на превентивних (профілактичних) обліках поліції, а також можливого збуту викрадених речей (у разі вчинення правопорушень проти власності та вжиття відповідних заходів);

осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушення або учасників події (прізвище, власне ім'я, по батькові, дата народження, адреса задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування), контактні дані (номер телефону абонента), у разі встановлення підозрюваних осіб – їх кількість та прикмети);

установлення інших обставин, що мають значення для викриття осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушення, або осіб, які були учасниками події;

17) у разі, якщо на місці події є діти, які є потерпілими, свідками (очевидцями) правопорушення або події та залишилися без догляду, невідкладно поінформувати диспетчера (оперативного чергового ТВП) для інформування підрозділів ювенальної превенції та вжиття ними відповідних заходів реагування.

{Розділ IX доповнено пунктом 2 згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

3. Працівникам, що перебувають у складі наряду патрульної поліції, ГРПП, УПО, іншого наряду поліції, залученого до системи оперативного реагування, у разі отримання від диспетчера (оперативного чергового) завдання про здійснення реагування на правопорушення або подію, які віднесені до категорії «Гама», необхідно:

{Абзац перший пункту розділу IX із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 746 від 11.10.2021}

1) негайно виїхати на місце події (інше місце визначене диспетчером або оперативним черговим ГУНП);

{Пункт розділу IX доповнено новим підпунктом 1 згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 746 від 11.10.2021}

2) за наявності планшетного пристрою проставити в системі ПНП відповідні відмітки про прийняття виклику, прибуття на місце події, закінчення виконання завдання, обставини правопорушення та результати реагування. Такі відмітки проставляються невідкладно після прийняття виклику, прибуття на місце події та після закінчення виконання завдання;

{Підпункт 2 пункту розділу IX в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ № 746 від 11.10.2021}

3) за наявності на місці події осіб, які потребують медичної допомоги, викликати екстрену медичну допомогу, до прибуття якої вживати невідкладних заходів, спрямованих на врятування та збереження життя людини;

4) за наявності на місці події заявника (потерпілого) з'ясувати обставини правопорушення або події;

5) у разі підтвердження ознак учиненого кримінального правопорушення поінформувати диспетчера (оперативного чергового) про необхідність направлення СОГ та перебувати на місці події до її прибуття;

6) до прибуття СОГ забезпечити охорону місця події та слідів учиненого кримінального правопорушення, унеможливити доступ на місце події сторонніх осіб. За необхідності місце події огородити спеціальною стрічкою "поліція" та здійснювати заходи із забезпечення безпеки дорожнього руху. Після прибуття СОГ виконувати доручення старшого СОГ. У разі отримання нарядом поліції охорони до прибуття СОГ сигналу "Тривога" з об'єкта, що охороняється, повідомити про це диспетчера (оперативного чергового) для направлення на місце події найближчого наряду поліції та здійснити негайне реагування на сигнал "тривога";

7) установити потерпілих, свідків або очевидців кримінального правопорушення, у тому числі дітей, прикмети осіб, які підозрюються в його вчиненні, та вжити заходів для їх затримання (у разі встановлення місця їх перебування). Про прикмети правопорушників, напрямок їх руху (марка, модель транспортного засобу, номерний знак, інші характерні ознаки), об'єкти посягань поінформувати диспетчера (оперативного чергового) для орієнтування інших нарядів поліції;

{Підпункт 7 пункту 3 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Наказом

Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

8) у разі реагування на правопорушення або подію, які не містять ознак кримінального правопорушення, невідкладно забезпечити збирання необхідних матеріалів перевірки;

9) якщо заяви і повідомлення про правопорушення або події не потребують додаткової перевірки, то за наявності планшетного пристрою поліцейський повинен увести до системи ПНП відомості про обставини події, ужиті заходи та зазначити, що звернення розглянуто на місці або відомості про подію не підтвердилися;

10) з'ясувати в заявника (потерпілого) абонентський номер та адресу електронної пошти, а також зручний для нього спосіб отримання відповіді про результати розгляду його заяви чи повідомлення;

11) у разі, якщо на місці події є діти, які є потерпілими, свідками (очевидцями) правопорушення або події та залишилися без догляду, невідкладно поінформувати диспетчера (оперативного чергового) для інформування підрозділів ювенальної превенції та вжиття ними відповідних заходів реагування.

{Пункт 3 розділу IX доповнено новим підпунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

4. Рекомендований час прибуття наряду поліції на місце події з моменту призначення наряду для реагування на правопорушення або подію (з урахуванням середньої швидкості руху автомобіля 40 - 50 км/год) складає:

1) у межах міста:

до 7 хвилин – при перебуванні наряду в зоні оперативного реагування;

до 10 хвилин – якщо залучено наряд з іншої (сусідньої) зони обслуговування;

2) у сільській місцевості:

до 20 хвилин – при перебуванні наряду в зоні оперативного реагування;

до 40 хвилин – якщо залучено наряд з іншої дільниці.

5. У разі ускладнення погодних умов, дорожньої обстановки та особливостей місцевості або інших непередбачуваних обставин загальний строк прибуття наряду поліції на місце вчинення правопорушення або події не повинен перевищувати часу, мінімально необхідного для подолання відстані від місця знаходження наряду поліції до місця події.

6. Наряд поліції, який першим прибув на місце події, повинен негайно поінформувати диспетчера (оперативного чергового) про прибуття та візуальне обстеження місця події, з'ясування обставин правопорушення або події, додатково надавати інформацію про заходи, які здійснено для охорони місця події, необхідність надання медичної допомоги заявнику (потерпілому) та/або іншим особам, пошкодження об'єктів, майна всіх форм власності, заходи, вжиті для встановлення та затримання осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушення, та іншу інформацію, яка є важливою для припинення правопорушення/встановлення його обставин.

{Пункт 6 розділу IX в редакції Наказу Міністерства внутрішніх справ №

56 від 31.01.2024}

7. Передавання завдання диспетчера з реагування на повідомлення про правопорушення або події одним нарядам іншому категорично заборонено.

8. За результатами виконання завдання старший наряд поліції повинен невідкладно оформити результати реагування на правопорушення або подію в системі ПНП, унісши до електронного рапорту корисну інформацію щодо осіб, речей, виконаних дій, а також фотозображення, що можуть сприяти в установленні осіб, які їх учинили, та/або вирішенні інших службових завдань.

{Пункт 8 розділу IX із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

9. При отриманні нарядам поліції завдання диспетчера ГУНП (оперативного чергового ТВП) щодо здійснення оперативного реагування на правопорушення або подію під час виконання ним "службового завдання", його виконання негайно припиняється та здійснюються всі необхідні заходи щодо безумовного виконання доручення диспетчера ГУНП (оперативного чергового ТВП).

10. За відсутності (несправності) у нарядам поліції планшетного пристрою, нестійкого рухомого (мобільного) зв'язку всі відмітки в системі ПНП про призначення, прийняття, прибуття та виконання завдання, іншу необхідну інформацію за результатами реагування на правопорушення або події вносить диспетчер (оперативний черговий).

11. Під час несення служби поліцейським нарядам поліції забороняється перебувати у приміщеннях органів (підрозділів) поліції, крім випадків виконання завдань диспетчера (оперативного чергового) чи службового завдання.

{Розділ IX доповнено новим пунктом 11 згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

12. Працівники, які перебувають у складі нарядам патрульної поліції, ГРПП, УПО, іншого нарядам поліції, залученого до ліквідації наслідків обстрілу, підтримання публічної безпеки та порядку в особливий період, у разі отримання інформації про загрозу повторного обстрілу здійснюють:

1) розстановку службового автотранспорту з урахуванням забезпечення безперешкодного його відведення в разі екстреного відходу з місця події;

2) переміщення службового автотранспорту безпечними маршрутами на максимально можливу безпечну відстань, у безпечне місце або в укриття з дотриманням найбільшої можливої дистанції між ними.

{Розділ IX доповнено новим пунктом згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 297 від 08.05.2024}

ХІІ. Організація реагування нарядам поліції на правопорушення або події, які не містять ознак кримінального правопорушення

1. Якщо заява чи повідомлення про адміністративне правопорушення або подію не потребує додаткової перевірки, поліцейський за допомогою планшетного пристрою доповнює первинну інформацію в системі ПНП відомостями про обставини події, ужиті заходи та зазначає, що звернення

розглянуто на місці або відомості про подію не підтвердилися.

У разі наявності заявника або свідків адміністративного правопорушення чи події поліцейські здійснюють їх опитування, вносять відомості про абонентський номер заявника та адресу електронної пошти, а також зручний для нього спосіб отримання відповіді про результати розгляду заяви чи повідомлення (поштою, електронною поштою).

2. У разі відсутності технічної можливості внести зазначені відомості до системи ІППП поліцейський викладає необхідну інформацію в рапорті, який подає оперативному черговому підрозділу поліції, на території обслуговування якого відбулася подія.

3. Відповідальний по ТВП або оперативний черговий роздруковує із системи ІППП необхідні відомості про подію, додає до них рапорт наряду, який виїжджав на місце події, та матеріали перевірки (за наявності), після чого доповідає матеріали керівнику ТВП.

{Пункт 3 розділу XII із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

4. Відомості про результати розгляду заяви чи повідомлення про адміністративне правопорушення або подію вносяться уповноваженою посадовою особою до системи ІППП, а відповіді надаються заявникам у зазначений ними спосіб.

**Директор Direktoraty
публічної безпеки, протидії
злочинності та забезпечення
правопорядку Міністерства
внутрішніх справ України**

Б. Лизогуб

Додаток 1
до Інструкції з організації
реагування на заяви і повідомлення
про кримінальні, адміністративні
правопорушення або події
та оперативного інформування
в органах (підрозділах)
Національної поліції України
(пункт 4 розділу II)

АЛГОРИТМ орієнтовних невідкладних дій працівника чергової служби

I. Убивство

1. З'ясувати:

- 1) час, місце та обставини вчинення кримінального правопорушення;
- 2) установчі дані (прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, громадянство, реєстрація місця проживання (місце перебування), місце роботи (навчання), посада) (далі – установчі дані) особи, яка загинула;
- 3) кількість правопорушників, їх прикмети, установчі дані, які сліди могли залишитися на одязі та тілі зазначених осіб, наявність у них зброї, транспорту (належність, марка, номерний знак), місце перебування на даний час;
- 4) шляхи можливого відходу або місця появи (переховування) правопорушників;
- 5) у разі викрадення майна – його назва, кількість і прикмети;
- 6) установчі дані та місце перебування заявника.

2. Попередити заявника про необхідність збереження обстановки та слідів кримінального правопорушення.

3. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

4. негайно направити на місце події слідчо-оперативну групу (далі – СОГ), інші наряди поліції, дільничного офіцера поліції (у межах закріпленої за ним поліцейської дільниці) та, за необхідності, представників кінологічної служби та вибухотехнічного підрозділу.

5. Негайно доповісти начальникові органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції) та до чергової служби вищого рівня.

6. Про прикмети правопорушників, напрямок їх руху та транспорт, який вони використовували, викрадене майно орієнтувати:

- 1) наряди поліції усіх видів, дільничних офіцерів поліції;
- 2) чергових органів (підрозділів) поліції;
- 3) диспетчерів вокзалів, аеропортів та екстреної медичної допомоги;
- 4) керівників закладів охорони здоров'я (якщо є дані, що правопорушник отримав травму).

7. Організувати переслідування правопорушників, перекриття можливих шляхів їх відходу (вокзали, аеропорти, зупинки громадського транспорту, шляхи з населеного пункту), місць можливої появи (переховування).

8. Повідомити черговому прокуратури.

9. Запросити фахівців територіального підрозділу Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС (далі – НДЕКЦ) та судово-медичного експерта.

10. За необхідності викликати на місце події бригаду екстреної медичної допомоги.

11. За необхідності, за рішенням начальника органу (підрозділу) поліції, увести в дію один зі спеціальних оперативних планів.

12. Надіслати до чергової служби вищого рівня інформацію про обставини вчинення кримінального правопорушення, ужиті заходи та їх результати.

II. Виявлення трупа

1. З'ясувати:

- 1) час, місце та обставини виявлення трупа;
- 2) установчі дані померлої особи;
- 3) чи є на трупі та одязі зовнішні ознаки слідів насильства;
- 4) установчі дані та місце перебування заявника.

2. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

3. Негайно направити на місце події СОГ, інші наряди поліції (за необхідності) та/або дільничного офіцера поліції (у межах закріпленої за ним поліцейської дільниці), представників кінологічної служби (за необхідності).

4. Негайно доповісти начальникові органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня.

5. Повідомити чергового прокуратури.

6. Запросити фахівців НДЕКЦ, судово-медичного експерта (лікаря, якщо вчасно неможливо залучити судово-медичного експерта).

7. При виявленні на трупі слідів насильницької смерті діяти згідно з вимогами розділів I та XVI цього Алгоритму.

8. Перевірити осіб (невстановлені трупи) за інформаційними ресурсами системи ІППП.

III. Розбій, грабіж

1. З'ясувати:

1) час, місце та обставини вчинення кримінального правопорушення;

2) кількість правопорушників, їх установчі дані, місце перебування, прикмети, сліди, які могли залишитися на одязі та тілі правопорушників, наявність у них зброї, транспорту, шляхи можливого відходу або місця появи (переховування);

3) назви, кількість і прикмети викраденого майна;

4) назву та належність об'єкта, на якому вчинено кримінальне

правопорушення, наявність охорони або охоронної сигналізації;

5) установчі дані, стан і місце перебування потерпілого, а якщо про кримінальне правопорушення повідомила інша особа, – заявника.

2. Попередити заявника (потерпілого) про збереження обстановки та слідів кримінального правопорушення на місці події.

3. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

4. негайно направити на місце події СОГ, інші наряди поліції та дільничного офіцера поліції (у межах закріпленої за ним поліцейської дільниці), представників кінологічної служби (за необхідності).

5. негайно доповісти начальникові органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня.

6. Про прикмети правопорушників, напрямок їх руху та транспорт, який вони використовували, викрадене майно орієнтувати:

1) наряди поліції усіх видів, дільничних офіцерів поліції;

2) керівників закладів охорони здоров'я (якщо є дані, що правопорушник отримав травму);

3) чергових органів (підрозділів) поліції.

7. Організувати переслідування правопорушників, перекриття можливих шляхів їх відходу, місць їх можливої появи (переховування).

8. Повідомити чергового прокуратури.

9. За необхідності викликати на місце події бригаду екстреної медичної допомоги.

10. Якщо потерпілий знаходиться в медичному закладі, одночасно з виїздом на місце події направити до нього працівника підрозділу кримінальної поліції або слідчого для з'ясування обставин учиненого злочину.

11. Викликати керівників (матеріально відповідальних осіб) об'єкта, де вчинено кримінальне правопорушення, чи власника майна з метою встановлення розміру заподіяних збитків та докладного опису викраденого.

12. За необхідності, за рішенням начальника органу (підрозділу) поліції, увести в дію один зі спеціальних оперативних планів та діяти згідно з цим планом і вказівками керівника поліцейської операції.

13. Надіслати до чергової служби вищого рівня інформацію про обставини вчинення кримінального правопорушення, ужиті заходи та їх результати.

14. У разі викрадення/вилучення речей унести необхідні відомості про них до системи ПНП.

IV. Терористичний акт або злочин із застосуванням вибухівки

1. З'ясувати:

1) час, місце та характер об'єкта, де стався вибух (вулиця, будівля, транспортний засіб тощо), наявність і вид охорони. Зазначену інформацію невідкладно надати диспетчеру для організації негайного реагування;

2) кількість потерпілих, їх установчі дані, стан та місцезнаходження. За необхідності викликати бригаду екстреної медичної допомоги;

3) масштаби руйнувань, заподіяної шкоди (попередні або офіційні наслідки, хто їх повідомив), наявність пожежі, запаху газу тощо;

4) наявність і місце перебування очевидців, можливі дані про правопорушників;

5) у разі затримання правопорушників – їх установчі дані (чи притягувалися раніше до кримінальної відповідальності);

6) установчі дані та місце перебування заявника.

2. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

3. Негайно після отримання повідомлення:

1) направити на місце події СОГ та інші наряди поліції;

2) направити на місце події представників вибухотехнічного підрозділу, кінологічної служби (за необхідності). У разі виникнення затримки в прибутті на місце події працівників вибухотехнічного підрозділу (відпрацювання іншого місця події тощо) повідомити про це чергового Департаменту вибухотехнічної служби Національної поліції України та (за можливості) залучити фахівців з іншого ГУНП;

3) доповісти начальникові органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня, згодом подати детальну інформацію про вжиті заходи та їх результати;

4) за необхідності викликати на місце вибуху бригаду екстреної медичної допомоги, а також працівників рятувальних та аварійних служб;

5) повідомити чергових прокуратури, територіальних органів (підрозділів) Служби безпеки України (далі – СБУ) та Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС), інших органів державної влади та місцевого самоврядування;

6) за необхідності організувати направлення на місце події додаткових нарядів поліції для оточення (огородження) небезпечної ділянки;

7) організувати виклик на місце події керівників та матеріально відповідальних осіб об'єкта, на якому стався вибух;

8) якщо внаслідок вибуху (терористичного акту) настали тяжкі наслідки, у тому числі зруйновано чи пошкоджено будівлі, загинули (залишилися в небезпечному для життя чи здоров'я стані) люди, отримали тілесні ушкодження троє і більше осіб, припинено енерго-, тепло-, водопостачання, перервано виробничий, навчальний процеси, залежно від зміни обстановки (ужитих заходів) додатково інформувати чергову службу вищого рівня.

V. Анонімне повідомлення про закладення вибухівки

1. Негайно після отримання повідомлення з будь-якого джерела про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності або можливе вчинення терористичного акту:

1) доповісти начальникові органу поліції, особі, яка виконує його обов'язки, або відповідальному від керівництва органу поліції;

2) організувати направлення на місце події нарядів поліції;

3) поінформувати чергового територіального підрозділу СБУ, керівників чи відповідальних працівників підрозділів кіберполіції, карного розшуку, вибухотехнічної служби, інших підрозділів поліції для здійснення в межах компетенції перевірки об'єктивності, достовірності отриманого повідомлення та збирання додаткової інформації щодо його суті.

2. У разі отримання від начальника органу поліції, особи, яка виконує його обов'язки, або відповідального від керівництва органу поліції вказівки щодо організації реагування на повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності або можливе вчинення терористичного акту необхідно:

1) направити на місце події СОГ та інші наряди поліції;

2) направити на місце події представників вибухотехнічного підрозділу та кінологічної служби;

3) повідомити чергових прокуратури, територіальних органів (підрозділів) ДСНС, інших органів державної влади та місцевого самоврядування.

3. У разі отримання інформації про загрозу вибуху на особливо важливих об'єктах та об'єктах критичної інфраструктури невідкладно інформувати оперативного чергового ДООЗОР для доповіді Голові Національної поліції України або особі, яка виконує його обов'язки.

4. У разі отримання телефоном повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності або можливе вчинення терористичного акту необхідно:

1) уважно вислухати повідомлення, розмову із заявником вести в уповільненому темпі, не перебиваючи його, але дотримуватися методу перепитування, посилаючись на незадовільну якість зв'язку. З метою встановлення абонентського номера телефону, місця, із якого веде розмову заявник, а також отримання якісного матеріалу для подальшого фоновіслюхоного дослідження можна застосувати метод уточнень, наприклад:

де зараз знаходиться вибуховий пристрій;

коли він має спрацювати;

який він має вигляд;

якого типу (саморобний, міна, граната тощо);

яким способом він буде підірваний;

хто його встановив;

з якою метою встановлений (мотиви: помста, вимагання тощо);

2) спробувати запропонувати заявнику якусь альтернативу його діям, поставити кілька запитань, які примусять особу замислитися і висловити ще декілька думок (наприклад, поцікавитися: "Ви вважаєте, що Ваше повідомлення має підґрунтя?" або "Що Ви пропонуєте, щоб не допустити вибуху?" тощо). І лише наприкінці розмови спробувати поцікавитися анкетними даними особи, яка телефонує. При цьому краще використовувати звернення у формі, яка спонукала б заявника до добровільних дій (наприклад: "Чи не могли б Ви назвати своє прізвище?", "Ви вважаєте за доцільне назвати своє прізвище та адресу?" тощо);

3) якщо реєстратор мовленнєвої інформації не працює, точно зафіксувати слова особи, яка телефонує. Під час розмови звернути увагу на:
стан заявника, за можливості – його вік;
інтонацію (спокійна, погрозлива, попереджувальна, тиха, криклива тощо);
дефекти мовлення (картавість, шепелявість, заїкання, інші особливості мовлення);
шуми, що супроводжували розмову (шум листя, води, транспорту, радіо та інше).

VI. Виявлення вибухонебезпечних предметів (речовин, механізмів)

1. З'ясувати:

1) час, місце та обставини виявлення вибухонебезпечних предметів (під час розкопок, ремонтно-будівельних робіт, оранки тощо), їх зовнішні ознаки;
2) установчі дані та місце перебування заявника;
3) попередити заявника про категоричну заборону торкатися виявлених предметів, а коли їх знайдено під час проведення будь-яких робіт, – про негайне їх припинення і виведення з цього місця людей, а також про недопущення на місце події до прибуття поліцейських людей, транспорту, тварин тощо.

2. Негайно після отримання повідомлення:

1) зареєструвати повідомлення у визначеному порядку;
2) направити на місце події СОГ та інші наряди поліції, представників вибухотехнічного підрозділу;

3) доповісти начальникові органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня, пізніше подати детальну інформацію про вжиті заходи та їх результати;

4) повідомити чергових прокуратури, територіальних органів (підрозділів) СБУ та ДСНС, інших органів державної влади та місцевого самоврядування.

VII. Затримання особи, яка чинить збройний опір

1. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

2. Негайно доповісти начальникові органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня.

3. За рішенням начальника органу (підрозділу) поліції ввести в дію спеціальний оперативний план "Грім" та діяти згідно з цим планом і вказівками керівника поліцейської операції.

4. Повідомити чергових прокуратури та територіального органу (підрозділу) СБУ.

5. Після завершення поліцейської операції поінформувати про її результати чергову службу вищого рівня.

XIII. Хуліганство

1. З'ясувати:

- 1) час, місце та обставини вчинення кримінального правопорушення;
- 2) прикмети правопорушника, його установчі дані, місце перебування, а якщо правопорушник зник, – шляхи можливого відходу або місця появи (переховування);
- 3) наявність потерпілих, стан їх здоров'я, установчі дані, місце перебування;
- 4) установчі дані та місце перебування заявника (якщо він не є потерпілим). Спробувати вмовити заявника вести нагляд за діями правопорушника до прибуття нарядів поліції.

2. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

3. Негайно направити на місце події СОГ, інші наряди поліції.

4. Негайно доповісти начальникові органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня.

5. Якщо правопорушник з місця події зник, на його встановлення та затримання орієнтувати наряди поліції та чергових органів (підрозділів) поліції.

6. За необхідності викликати на місце події бригаду екстреної медичної допомоги.

7. Надіслати до чергової служби вищого рівня інформацію про обставини вчинення кримінального правопорушення, ужиті заходи та їх результати.

XV. Заподіяння тілесного ушкодження

1. З'ясувати:

- 1) час, місце та обставини вчинення кримінального правопорушення;
- 2) установчі дані потерпілого, спосіб заподіяння тілесних ушкоджень (наїзд автомобілем, вогнепальне, ножове поранення тощо), які сліди залишилися на його одязі й тілі;

3) установчі дані правопорушника, місце перебування, наявність у нього зброї, транспортного засобу, а якщо правопорушник зник – шляхи можливого відходу або місця появи (переховування);

4) установчі дані та місце перебування заявника (якщо він не є потерпілим).

2. Попередити заявника про збереження обстановки та слідів учинення кримінального правопорушення.

3. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

4. Негайно направити на місце події СОГ, інші наряди поліції, дільничного офіцера поліції (у межах закріпленої за ним поліцейської дільниці), у разі необхідності – представників кінологічної служби.

5. Негайно доповісти начальнику органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня.

6. Орієнтувати за наявними даними та прикметами правопорушника

наряди поліції всіх видів, чергових органів (підрозділів) поліції, керівників медичних закладів (якщо є дані, що правопорушник отримав травму).

7. Організувати перекриття можливих шляхів відходу правопорушника та місця його можливої появи (переховування), організувати переслідування.

8. За необхідності викликати на місце події бригаду екстреної медичної допомоги.

9. Якщо правопорушника не встановлено, організувати показ потерпілому та очевидцям відеотеку осіб, які перебувають на обліку в органі (підрозділі) поліції.

10. Якщо потерпілий перебуває в закладі охорони здоров'я, направити до нього працівника підрозділу кримінальної поліції або дільничного офіцера поліції (який обслуговує поліцейську дільницю, на території якої вчинено злочин) для встановлення обставин учиненого злочину.

11. Надіслати до чергової служби вищого рівня інформацію про обставини вчинення кримінального правопорушення, ужиті заходи та їх результати.

XVI. Дорожньо-транспортна пригода

1. З'ясувати:

1) час, місце та обставини пригоди, марку, номерний знак та належність транспортного засобу, причетного до пригоди;

2) наявність травмованих осіб, їх установчі дані, стан здоров'я, місце перебування;

3) установчі дані водія, заявника та свідків події, місце перебування;

4) якщо водій з місця пригоди зник, напрямок руху транспортного засобу та його прикмети.

2. Зареєструвати повідомлення в установленому порядку.

3. негайно направити на місце події наряд патрульної поліції або групи реагування патрульної поліції, СОГ (якщо є травмовані особи). Якщо водій зник з місця пригоди, до складу наряду поліції додатково залучити працівника підрозділу кримінальної поліції та дільничного офіцера поліції.

4. Про дорожньо-транспортну пригоду з травмованими особами негайно доповісти начальнику органу (підрозділу) поліції, його заступникам (відповідно до розподілу функціональних обов'язків), відповідальному органу (підрозділу) поліції та до чергової служби вищого рівня.

5. Викликати на місце події бригаду екстреної медичної допомоги (якщо є травмовані), а також представників територіального органу (підрозділу) ДСНС (у разі блокування людей у транспортному засобі або загрози виникнення пожежі).

6. Якщо водій зник з місця дорожньо-транспортної пригоди, у якій постраждали або загинули люди, за рішенням начальника органу (підрозділу) поліції ввести в дію спеціальний оперативний план "Перехват" та діяти згідно з цим планом.

7. Надіслати до чергової служби вищого рівня детальну інформацію про обставини дорожньо-транспортної пригоди з травмованими особами, вжиті заходи та їх результати.

XLIV. Домашнє насильство

1. З'ясувати:

1) час, місце (адресу) та обставини вчинення домашнього насильства;
2) наявність на місці події малолітньої або неповнолітньої особи;
3) наявність загрози життю або здоров'ю постраждалої особи (заявника) та/або малолітній чи неповнолітній особі на момент надходження повідомлення, стан її (його, їх) здоров'я та чи необхідна медична або інша допомога;

4) установчі дані заявника та/або постраждалої особи (прізвище, ім'я та по батькові, дату народження або вік, контактний телефон, адресу проживання (реєстрації) або місце фактичного перебування (знаходження));

5) інформацію про особу, яка може бути причетна до вчинення домашнього насильства (далі – кривдник), а саме:

установчі дані кривдника (прізвище, ім'я та по батькові, дату народження або вік (приблизний вік), контактний телефон) та його прикмети;

місце перебування кривдника, а якщо він залишив місце події, – можливе місце його знаходження або появи;

наявність у кривдника зброї (zareєстрована або не zareєстрована холодна чи вогнепальна зброя, інші предмети, які можуть загрожувати життю та здоров'ю людей);

наявність агресивного собаки (тварин);

стан кривдника (можливе алкогольне або наркотичне сп'яніння, агресивна поведінка);

участь у збройних конфліктах;

перебування кривдника на психоневрологічному або іншому обліку;

6) наявність обмежувального припису або термінового заборонного припису стосовно кривдника;

7) у якому статусі перебувають заявник, постраждала особа відносно кривдника.

2. У разі необхідності:

1) заспокоїти заявника та поінформувати його про виїзд наряду поліції;

2) викликати на місце події бригаду екстреної медичної допомоги;

3) запропонувати постраждалій особі (іншій особі) обрати безпечне місце та очікувати приїзду наряду поліції.

3. Zareєструвати повідомлення в установленому порядку.

4. негайно направити на місце події мобільну групу реагування на факти вчинення домашнього насильства (за можливості) та/або поліцейського підрозділу ювенальної превенції (у разі вчинення правопорушення дітьми або стосовно них), інші наряди поліції.

5. Якщо особи (особа), які вчинили правопорушення, з місця події зникли, на їх встановлення та затримання орієнтувати наряди поліції та чергових органів (підрозділів) поліції.

{Додаток 1 із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ № 746 від 11.10.2021, № 56 від 31.01.2024}

Додаток 3
до Інструкції з організації
реагування на заяви і повідомлення
про кримінальні, адміністративні
правопорушення або події
та оперативного інформування
в органах (підрозділах)
Національної поліції України
(пункт 3 розділу XV)

Зразок

**ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про правопорушення або подію**

ЄО Святошинського управління поліції ГУНП у м. Києві № 1277.

05.09.2017 о 07.00 до Святошинського управління поліції ГУНП у м. Києві звернувся місцевий житель Сидоров В. Ф., 01.01.1981 р. н., приватний підприємець.

Він заявив, що цього ж дня близько 05.00 до його будинку за адресою: вул. Верховинна, 5, м. Київ, увірвалися троє невідомих у масках. Нападники побили його, погрожуючи обрізом мисливської рушниці, заволоділи майном і зникли на невстановленому автомобілі. З будинку викрадено телевізор, планшетний комп'ютер та ювелірні вироби із золота (орієнтовна вартість викраденого – 27 тисяч гривень). Потерпілому надано медичну допомогу без госпіталізації.

На місце події виїжджали: заступник начальника ГУНП у м. Києві – начальник СУ Мазуркевич О.Я., начальник УКР ГУНП у м. Києві Моргун В.П., начальник Святошинського УП Зубенко Д.П., слідчо-оперативна група.

Відомості за вказаним кримінальним правопорушенням 05.09.2017 о 07.30 внесено до ЄРДР (№ 0000000000000970) з попередньою правовою кваліфікацією, передбаченою ч. 3 ст. 187 КК України.

Повідомлено головного інспектора-чергового ДООЗОР Національної поліції України Василенка Д.В. 05.09.2017 о 07.35.

Передав: оперативний черговий ГУНП у м. Києві Романченко В.А.

Реєстраційний № 27/577 від 05.09.2017.

Підписав: начальник ГУНП у м. Києві Максименко В.В.

Виконавець: Гордієнко Ю.С.

Передано 05.09.2017 о 07.37.

{Додаток 3 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

Додаток 4
до Інструкції з організації
реагування на заяви і повідомлення
про кримінальні, адміністративні
правопорушення або події
та оперативного інформування
в органах (підрозділах)
Національної поліції України
(пункт 9 розділу XV)

Зразок

ДОПОВНЕННЯ

до інформаційної довідки про правопорушення або подію

Доповнення до вих. № 27/577 від 05.09.2017, ЄО № 1277.

05.09.2017 повідомлялося, що зранку 05.09.2017 в м. Києві до будинку на вул. Верховинній, 5, який належить приватному підприємцю Сидорову В.Ф., увірвалися троє невідомих у масках, побили господаря, погрожуючи обрізом мисливської рушниці, заволоділи майном і зникли на невстановленому автомобілі.

У результаті проведення досудового розслідування встановлено, що розбійний напад на Сидорова В.Ф. вчинили жителі м. Києва:

Романченко Валерій Анатолійович, 01.05.1975 р. н., робітник фермерського господарства «Сяйво», несудимий;

Михайленко Сергій Сергійович, 05.04.1978 р. н., безробітний, раніше судимий за ч. 1 ст. 187 КК України, та його син -

Михайленко Василь Сергійович, 25.09.2001 р. н., учень загальноосвітньої школи № 7.

Злочинці затримані. У вчиненні злочину зізналися. Під час проведення санкціонованих обшуків за місцем їх проживання вилучено частину викраденого (телевізор, планшетний комп'ютер) та обріз мисливської рушниці ІЖ-58 № МА 45835, 12 калібру, зареєстрованої на Романченка В.А.

Відомості за вказаним кримінальним правопорушенням о 07.30 05.09.2017 внесено до ЄРДР (№ 0000000000000970) з попередньою правовою кваліфікацією, передбаченою ч. 3 ст. 187 КК України.

Повідомлено головного інспектора - чергового ДООЗОР Національної поліції України Зуброва І. В. 06.09.2017 о 14.30.

Передав: оперативний черговий ГУНП у м. Києві Ходимчук О.Б.

Реєстраційний № 27/685 від 06.09.2017.

Підписав: начальник ГУНП у м. Києві Максименко В.В.

Виконавець: Герасименко Т.С.

Передано 06.09.2017 о 14.40.

{Додаток 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства внутрішніх справ № 56 від 31.01.2024}

ВИТЯГ ІЗ ПОСТАНОВИ КМУ №658 ВІД 22.08.2018 ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ВЗАЄМОДІЇ УПОВНОВАЖЕНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З ІНШИМИ СУБ'ЄКТАМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Суб'єкт, з яким взаємодіє	Підстава взаємодії	Напрямок взаємодії	Строк	Шлях взаємодії
Уповноважена посадова особа місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування	звернення особи, яка заявляє, що постраждала від насильства, та/або її законного представника, у разі наявності обґрунтованої підозри вчинення насильства та після підтвердження такого факту шляхом проведення перевірки з урахуванням результатів оцінки ризиків	інформування	не пізніше однієї доби	за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти
	якщо постраждалою від насильства особою або кривдником є недієздатна особа або особа, цивільна дієздатність якої обмежена	інформування	протягом доби	за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти
		залучення до відвідування за місцем проживання та до перевірки інформації про факт вчинення насильства стосовно		-
	звернення особи, яка заявляє про факт насильства стосовно іншої особи, та у разі наявності обґрунтованої підозри вчинення насильства після підтвердження такого факту шляхом проведення перевірки відповідної інформації та оцінки ризиків	інформування	протягом доби	за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти
надходження інформації від інших суб'єктів щодо отримання заяви чи повідомлення про вчинення насильства, та у разі наявності обґрунтованої підозри вчинення насильства після підтвердження такого факту шляхом проведення перевірки відповідної інформації та оцінки ризиків	інформування	протягом доби	за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти	

Суб'єкт, з яким взаємодіє	Підстава взаємодії	Напрямок взаємодії	Строк	Шлях взаємодії
Заклади охорони здоров'я	отримання повідомлення від суду про видачу або продовження обмежувального припису кривднику, ухвалення рішення суду про направлення кривдника на проходження програми для кривдників відповідно до статті 39 Кодексу України про адміністративні правопорушення.	інформування	протягом доби	за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти
	надходження від уповноважених осіб письмового повідомлення про неприбуття кривдника для проходження програми для кривдників або ухилення від проходження програми без поважних причин	вжиття заходів для належного реагування на такі факти та притягнення кривдника до відповідальності згідно із законодавством	-	-
	надходження інформації від суб'єктів щодо отримання заяви чи повідомлення про факт насильства стосовно недієздатної особи чи особи, дієздатність якої обмежена, або за її участю	-	-	-
Центр соціальних служб, центр соціально-психологічної допомоги, притулок для постраждалих осіб, мобільна бригада соціально-психологічної допомоги постраждалим особам тощо	для організації надання медичної допомоги постраждалій особі (у разі потреби) залежно від її стану	виклик бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги	-	-
	для невідкладного надання психологічної допомоги	інформування відповідного закладу охорони здоров'я	-	-
	для невідкладного надання психологічної допомоги	інформування	-	-
	у разі потреби	виклик психолога	-	-
у випадку, якщо постраждалою від насильства особою або кривдником є недієздатна особа або особа, цивільна дієздатність якої обмежена	направлення до притулку для постраждалих осіб або іншого закладу, що надає послугу притулку	-	-	Форма направлення Наказ Мінсоцполітики №1037 від 03.07.201
	залучення до виїзду на місце події (за можливості)	-	-	

Суб'єкт, з яким взаємодіє	Підстава взаємодії	Напрямок взаємодії	Строк	Шлях взаємодії
	звернення особи, яка заявляє про факт насильства стосовно іншої особи, або надходження інформації від інших суб'єктів щодо тримання заяви чи повідомлення про вчинення насильства			
Служба у справах дітей	у випадку, якщо постраждалою від насильства або кривдником є дитина або постраждала особа звернулася разом із дитиною	інформування	не пізніше однієї доби	за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України. Відомості Верховної Ради Української РСР. 1984. додаток до № 51. Ст. 1122.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. Ст. 131.
4. Про Національну поліцію: Закон України. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40-41. Ст. 379.
5. Про затвердження Положення про Національну поліцію: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-%D0%BF>.
6. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878. Офіційний вісник України. 2014. № 72. Ст. 2026.
7. Про затвердження Інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: Наказ МВС України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20>.
8. Закон України «Про захист персональних даних». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 34, ст. 481). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.
9. Закон України «Про звернення громадян». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 47, ст.256) Вводиться в дію Постановою ВР № 394/96-ВР від 02.10.96, ВВР, 1996, № 47, ст.257. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
10. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» від 22 листопада 2018 року № 2617-VIII. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 17, ст.71). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>.
11. Закон України «Про екстрену медичну допомогу» від 05.07.2012 р. №5081-VI. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 30, ст.340). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17#Text>.
12. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 5, ст. 35). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
13. Закон України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення». (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 52, ст. 565). URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15#Text>.

14. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального». (Із змінами, внесеними згідно із Законом № 3878-IX від 18.07.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3817-20#Text>.

15. Інструкція про організацію та порядок проведення поліцейських операцій щодо розшуку і затримання озброєних та інших осіб, які вчинили суспільно небезпечне діяння, затверджена наказом МВС від 09 жовтня 2017 року №841/ДСК, зареєстрована в Міністерстві юстиції України від 15 листопада 2017 року № 1399/31267.

16. Наказ МОЗ України № 441 від 09.03.2022 року «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 28 березня 2022 року № 356/37692. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0356-22#Text>.

17. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хуліганство» від 22 грудня 2006 року №10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va010700-06#Text>.

II. Наукова та методична література:

1. Адміністративна діяльність поліції: підручник / В.В. Серета, М.П. Гурковський, Ю.С. Назар та ін.; за заг. ред. В.В. Середи. Львів: ЛьвДУВС, 2017. 776 с.

2. Алгоритм дій наряду поліції при ДТП (науково-практичний poradnik). А.В. Червінчук, Є.О. Пилипенко, Ю.Ю. Атаманенко. Київ: ВД «Дакор», 2021. 42 с.

3. Алгоритми дій працівників патрульної поліції на місці події (у схемах): навч. посібник / Р.Г. Валеев, О.О. Мислива, В.В. Фурса, Ю.В. Герасимчук. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 140 с.

4. Довідник поліцейського / авт.-упоряд.: С.С. Чернявський, К. Б. Левченко; худож.-оформлювач М. С. Мендор. Харків: Фоліо, 2018. 348 с.; іл.

5. Довідник працівника поліції превентивної діяльності: навчальний посібник / А.Є. Фоменко. Дніпро: ДДУВС, 2018. 180 с.

6. Комісаров О. Г., Собакаръ А. О., Соболев Е. Ю., Юнін О. С. Тактико-спеціальна підготовка : навч. посіб. Дніпро : ДДУВС, 2017. 277 с.

7. Поливанюк, В. Д., Казначеев, Д. Г., Мислива, О. О., Миронюк, С. А., Біліченко, В. В., Бойко, О. І., ... & Токар, А. А. Особиста безпека працівників поліції під час виконання службових обов'язків: метод рекомендації. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2021. 68 с.

8. Покайчук, В. Я., Поливанюк, В. Д., Миронюк, С. А., Мислива, О. О., Никифорова, О. А., Бардін, Є. В., ... & Фурса, В. В. Довідник (словник термінів) з тактичної підготовки. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. 2021. 100 с.;

іл.

9. Науково-практичний коментар Закону України «Про Національну поліцію» / С.В. Петков, М.В. Лошицький, А.А. Манжула. Київ : Центр навчально-методичної літератури, 2015. 240 с.

10. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Д.П. Калаянов, К.С. Ізбаш, Є.В. Додін та ін.; за заг. ред. С.В. Петкова. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 544 с.

11. Науково-практичний коментар розділу IV «Повноваження поліції» та розділу V «Поліцейські заходи» Закону України «Про Національну поліцію» / Т.П. Мінка, Р.В. Миронюк, В.А. Глуховеря та ін.; за заг. ред. Т.П. Мінки. Харків : Право, 2016. 178 с.

III. Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua

3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>

4. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://www.mvs.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua/>

6. Офіційний веб-портал Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>

7. Електронний депозитарій Дніпровського державного університету внутрішніх справ. URL: <http://www.dduvs.edu.ua>

Для нотаток

Навчальне видання

ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ГРУП
РЕАГУВАННЯ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ НА АДМІНІСТРАТИВНІ
ПРАВOPУШЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ
ТА ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Методичні рекомендації

Колектив авторів

Редактор, оригінал-макет – *А. В. Самотуга*
Коректор *М. С. Касян*

Підп. до друку 05.12.2024. Формат 60x84/16. Друк цифровий. Папір офісний.
Гарнітура Times. Ум.-друк. арк. 4,42. Обл.-вид. арк. 4,75.

Надруковано у Дніпровському державному університеті внутрішніх справ
49005, м. Дніпро, просп. Науки, 26, sed@dduvs.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8112 від 13.06.2024